

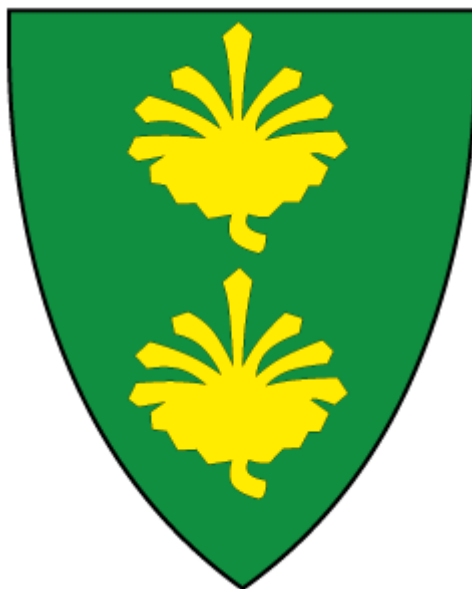
Oppdragsgiver
Drangedal kommune

Rapporttype
Planbeskrivelse til kommuneplanens arealdel

14.10.2016

PLANBESKRIVELSE

FORSLAG TIL KOMMUNEPLANENS AREALDEL 2015-2026 **DRANGEDAL**

PLANBESKRIVELSE**FORSLAG TIL KOMMUNEPLANENS AREALDEL 2015-2026
DRANGEDAL**

Oppdragsnr.: 1131698
Oppdragsnavn: Drangedal arealdelen
Filnavn: Planbeskrivelse

Revisjonsoversikt

Revisjon	Dato	Revisjonen gjelder	Utarbeidet av	Kontrollert av
00	110515	Planbeskrivelse	OJSK	RS
01	7.6.2016	Endringer etter off ettersyn og etter behandling av plan i nytt planutvalg	RS	
02	14.10.2016	Endringer etter innsigelser	RS	

Rambøll
v/Rune Sølland
rune.solland@ramboll.no
Dir. Smidths gt. 6
NO-3732 Skien

www.ramboll.no

FORORD

Dette dokumentet utgjør beskrivelsen av kommuneplanens arealdel 2015-2026 for Drangedal kommune.

Alle forslag til planer etter plan- og bygningsloven skal ved offentlig ettersyn ha en planbeskrivelse som beskriver planens formål, hovedinnhold og virkninger, samt planens forhold til rammer og retningslinjer som gjelder for området.

Ettersom planen gir retningslinjer og rammer for framtidig utbygging skal planbeskrivelsen gi en særskilt vurdering og beskrivelse – konsekvensutredning (KU) – av planens virkninger for miljø og samfunn. I tillegg inngår i beskrivelsen en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS).

Planbeskrivelsen utgjør sammen med kommuneplanens plankart, bestemmelser og retningslinjer kommuneplanens arealdel. Beskrivelsen skal omtale det juridisk bindende kartet og bestemmelser, samt retningslinjer. Planarbeidet følger opp vedtatt planprogram av 30. november 2014, og gjeldende planstrategi 2012-2016.

Planbeskrivelse, kart, KU, ROS og bestemmelser er utarbeidet av Rambøll på oppdrag fra Drangedal kommune.

INNHOOLD

1.	SAMMENDRAG	7
2.	BAKGRUNN.....	8
2.1	Hensikten med planen	8
2.1.1	Kommunal planstrategi for Drangedal 2012-2016	8
2.1.2	Planprogram for revisjon av kommuneplanens areal- og samfunnsdel 2015-2026	8
2.1.3	Kommuneplanens samfunnsdel	9
3.	PLANPROSESSEN	10
3.1	Medvirkningsprosess	10
3.2	Varsel om oppstart og høring av planprogram	11
3.3	Private innspill	12
4.	OVERORDNEDE PLANER OG FØRINGER	14
4.1	Statlige føringer	14
4.1.1	Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2011	14
4.1.2	Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (2014)	14
4.1.3	Statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging i kommunene (2009)	14
4.1.4	EUs vanndirektiv	15
4.1.5	Rikspolitisk bestemmelse om kjøpesentre (2008)	15
4.1.6	Rikspolitiske retningslinjer for barn og unge (1995)	15
4.1.7	Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag (1994)	15
4.2	Regionale planer	16
4.2.1	Bærekraftige Telemark - Regional planstrategi 2012-2016	16
4.2.2	Regional plan for samordna areal og transport for Telemark 2015-25 (ATP-T)	16
4.2.3	Regional plan for nyskaping og næringsutvikling 2011	16
4.3	Kommunale planer, temaplaner, analyser og utredninger	16
4.3.1	Kommunedelplaner for Gautefall og Toke	16
4.3.2	Boligsosial handlingsplan Drangedal kommune perioden 2012-2020	17
4.3.3	Boligsosial tiltaksplan	17
4.3.4	Klima- og energiplan Drangedal kommune	17
4.3.5	Overordnet Risiko og Sårbarhetsanalyse Drangedal Kommune 2011	17
5.	GJELDENE UTBYGGINGSMØNSTER	18
6.	AREALDELEN 2003-2014	21
7.	UTFORDRINGER I NY AREALPLAN 2015-2026	23
7.1	Risiko og sårbarhet	23
7.2	4200 og 70/30	23
7.3	Arealbruksstrategier	26
7.3.1	Økt fokus på fortetting i sentrumsområdet ved Prestestrand	26
7.3.2	Unngå nedbygging av dyrka mark	27
7.3.3	Nye boliger i form av spredt bosetting forutsetter gangavstand til ruter for skolebuss	27
7.3.4	Økt utbygging av gang og sykkelveier, fortrinnsvis på steder som trygger skoleveien	27
8.	PLANFORSLAGET	28
8.1	Generelle bestemmelser	29

8.1.1	Forholdet til eksisterende planer	29
8.1.2	Krav om reguleringsplan	29
8.1.3	Universell utforming	29
8.1.4	Vann og vassdrag	29
8.1.5	Strategi for sykling, gåing og trafikksikkerhet	30
8.1.6	Vann og avløp	30
8.1.7	Miljø og sikkerhet.....	30
8.1.8	Klima.....	31
8.2	Arealformål	32
	Bebyggelse og anlegg	32
8.2.1	Kommunesenter	32
8.2.2	Boligbebyggelse.....	32
8.2.3	Fritidsbebyggelse	33
8.2.4	Områder for råstoffutvinning	34
8.2.5	Næringsvirksomhet	34
8.2.6	Idrettsanlegg.....	35
8.3	Landbruks-, natur- og friluftsområder (LNF)	35
8.3.1	LNF-områder for stedbunden næring	35
	Områder for spredt utbygging.....	35
8.3.2	LNF-område for spredt boligutbygging	36
8.3.3	Spredt fritidsbebyggelse	37
8.4	Hensynssoner	38
8.4.1	Støysone.....	38
8.4.2	Flom.....	38
8.4.3	Dambrudd.....	38
8.4.4	Faresone – Skytebane	38
8.4.5	Høyspent	38
8.4.6	Bevaring naturmiljø.....	38
8.4.7	Båndlegging for regulering	38
8.5	Oversikt over arealformål og hensynssoner	39
9.	KONSEKVENsutREDNING	40
9.1	Metode	40
9.1.1	Fremgangsmåte.....	40
9.1.2	Data.....	40
9.2	Utredning av de enkelte innspill	41
9.3	Samlet konsekvensvurdering.....	44
	Overordnede føringer og kommunale planer	44
9.3.1	Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2011	44
9.3.2	EUs vanndirektiv	44
9.3.3	Rikspolitisk bestemmelse om kjøpesentre (2008)	44
9.3.4	Rikspolitiske retningslinjer for barn og unge (1989).....	44
9.3.5	Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag (1994)	44
9.3.6	Regional plan for samordna areal og transport for Telemark 2015-25 (ATP-T)	44
9.3.7	Regional plan for nyskaping og næringsutvikling 2011	44
9.3.8	Kommunedelplaner for Gautefall og Toke	45
9.3.9	Reguleringsplaner	45
	Miljø og samfunn.....	45
9.3.10	Støy og forurensing.....	45
9.3.11	Vann og avløp	45
9.3.12	Landskap	45

9.3.13	Landbruk	45
9.3.14	Klima.....	45
9.3.15	Friluftsliv/friområder.....	45
9.3.16	Naturmiljø.....	46
9.3.17	Vilt.....	46
9.3.18	Kommunal økonomi.....	46
9.3.19	Steds- og kommuneutvikling	46
9.3.20	Barn og unge.....	46
9.3.21	Trafikksikkerhet og trafikkavvikling	46
9.3.22	Kulturmiljø og kulturminner.....	46
9.3.23	Attraktivitet.....	46
10.	RISIKO OG SÅRBARHET	47
10.1	Introduksjon	47
10.2	Metode	47
10.3	Evaluerings av potensiell risiko.....	47
10.3.1	Vurderte områder	48
10.3.2	Flom.....	49
10.3.3	Skred	49
10.4	Risikomatrise.....	49
10.5	Drøfting	50
10.5.1	Flom.....	50
10.5.2	Marin grense og skred	50
11.	AVSLUTTENDE DRØFTING	52
12.	REFERANSER/KILDER	53
12.1	Dokumenter	53
12.2	Nettbaserte kilder	53
12.3	Lovverk	53
13.	VEDLEGG	54

1. SAMMENDRAG

I kommuneplanens arealdel 2015-2026 legges det ikke opp til mange nye utbyggingsområder siden det ligger inne store arealreserver fra tidligere. Det har heller ikke vært tatt ut områder som i forrige plan var lagt ut til bebyggelse og anlegg, men det er gjort justeringer av avgrensningen for et par områder. Fokus denne gangen er en supplering i form av innspill til bolig-, fritids- og næringsbebyggelse som er anbefalt gjennom en prosess med konsekvensutredning og risiko- og sårbarhetsanalyse.

I ny plan er det et økt fokus på fortetting av sentrumsområdet. Det er blant annet lagt inn en sone for sentrumsformål med krav til tetthet for boligformål.

Kommunen har et bosettingsmønster med mye spredt bebyggelse. Dette er noe kommunen fortsatt ønsker å legge til rette for. Omfanget av ny, spredt bebyggelse er relativt liten med en størrelsesorden 5-10 boliger per år, og da normalt nærmere 5 enn 10. Kommunen legger opp til klare lokaliseringskriterier for spredt bebyggelse. Samtidig blir flere områder for spredt utbygging geografisk utvidet i den hensikt å lage en mer robust plan, og å tillate en større fleksibilitet i planleggingen.

Til planbeskrivelsen hører risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) og konsekvensutredning (KU). Det er gjort en KU av nye utbyggingsområder og samlede virkninger av arealendringene i ny plan. Videre er det gjort en omfattende jobb med ROS-analysen. I tillegg til en særskilt ROS-analyse av alle innspill til planen, er også områder som har ligget inne som *fremtidige byggeområder* i gammel plan analysert. Analysen er basert på eksisterende informasjon i form av nasjonale kartdatabaser og lokalkunnskap. Det er på kommuneplannivå ikke gjort særskilte undersøkelser i felt.

Planbeskrivelsen er basert på Miljøverndepartementets Veileder T-1491 «Kommuneplanens arealdel», og delt i følgende hovedkapitler:

- 1) **Sammendrag:** Er et sammendrag av innholdet i planbeskrivelsen
- 2) **Bakgrunn:** Beskriver hvorfor planarbeidet er satt i gang, og viktige premisser som ligger til grunn for planarbeidet.
- 3) **Planprosessen:** Beskriver hvordan prosessen frem til førstegangs høring har foregått.
- 4) **Overordnede planer og føringer:** Beskriver relevante overordnede føringer som kommuneplanen må ta hensyn til.
- 5) **Gjeldende utbyggingsmønster:** Gir en kort innføring i det overordnede utbyggingsmønsteret i kommunen.
- 6) **Arealdelen 2003-2014:** Beskriver det som har vært gjeldende arealdel.
- 7) **Utfordringer i ny arealplan:** Beskriver noen av de viktigste utfordringene i ny arealplan som skal gjelde for 2015-2026.
- 8) **Planforslaget:** Her beskrives kommuneplanens kart, bestemmelser og retningslinjer.
- 9) **Konsekvensutredning:** Her er de samlede konsekvensene av planen for miljø og samfunn oppsummert.
- 10) **Risiko og sårbarhet:** Kapitlet beskriver overordnede utfordringer for arealbruken med hensyn på risiko og fare.
- 11) **Avsluttende drøfting:** Planen er kort oppsummert, og drøftet.

2. BAKGRUNN

2.1 Hensikten med planen

Arealdelen skal følge opp føringer fra kommunal planstrategi og planprogram for kommuneplanen i Drangedal, samt føringer for arealbruk i kommuneplanens samfunnsdel.

2.1.1 Kommunal planstrategi for Drangedal 2012-2016

Igangsetting av arbeid med revisjon av arealdelen er hjemlet i planstrategi vedtatt i Drangedal kommunestyre 13.12.2012.

Vedtatt planstrategi legger vekt på å møte utfordringene innenfor helse- og velferdssektoren og fremhever at det er nødvendig med en sterkere satsing på helsefremmende og forebyggende arbeid. Det refereres til Samhandlingsreformens perspektiv at de viktigste faktorene som påvirker befolkningens helse ligger utenfor helsesektoren. Arealplanlegging vises til som en viktig bidragsyter i så henseende. Det påpekes videre at det er stor pågang av byggesøknader der det til stadighet må gis dispensasjoner fordi det ikke er hjemmel i overordnet plan til ulike tiltak.

Planstrategien anbefaler å revidere følgende planer i perioden 2012 – 2016:

- Næringsplan/landbruksmelding vedtatt 21.juni 2007
- Kulturminneplan/Kulturplan
- Boligsosial handlingsplan
- Kommunedelplan for Gautefall
- Kommuneplanens samfunnsdel (2007-2020)
- Kommuneplanens arealdel (2003-2014)

2.1.2 Planprogram for revisjon av kommuneplanens areal- og samfunnsdel 2015-2026

Planprogram for kommuneplanens areal- og samfunnsdel ble vedtatt av kommunestyret 16. oktober 2014. Planprogrammet er revidert etter vedtak 30. november 2014.

Planprogrammet avklarer premisser og klargjør hensikten med arbeidet med kommuneplanens areal- og samfunnsdel. I planprogrammet er gitt en beskrivelse av innholdet i planen og omfanget av planarbeidet. Blant annet har kommunen utarbeidet en overordnet risiko- og sårbarhetsanalyse i 2012 (Drangedal kommune 2012). Vedtatt planprogram bestemmer at det utarbeides mer detaljerte ROS-analyser for nye byggeområder som foreslås. Herunder vil et spesielt fokus være rettet mot skred og flom. Planprogrammet peker på følgende utredningsbehov:

«ROS-analyse for alle nye byggeområder, og for eksisterende byggeområder som videreføres der det ikke er utført tidligere.»

2.1.3 **Kommuneplanens samfunnsdel**

Kommuneplanens samfunnsdel skal ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon.

Viktige strategier for arealbruk i samfunnsdelen er:

- Økt fokus på fortetting i sentrumsområdet ved Prestestranda
- Unngå nedbygging av dyrka mark
- Nye boliger i form av spredt bosetting forutsetter gangavstand til ruter for skolebuss
- Økt utbygging av gang og sykkelveier, fortrinnsvis på steder som trygger skoleveien

Planbeskrivelsen gjør rede for hvordan arealbruksstrategiene er ivaretatt i arealdelen.

3. PLANPROSESSEN

3.1 Medvirkningsprosess

Planprosessen følger plan- og bygningslovens (pbl) regler for medvirkning jf. reglene i pbl kapittel 5, samt kapittel 4 om generelle utredningskrav og kapittel 11 om kommuneplanen.

Det har vært avholdt flere åpne møter i grendene/sentrum i Drangedal.

Folkemøter i grendene:	20.01.2014	Henseid
	22.01.2014	Bø i Tørdal
	27.01.2014	Kommunestyresalen
	28.01.2014	Bostrak
	03.02.2014	Neslandsvatn
	04.02.2014	Gautefall
	05.02.2014	Kjosen

Tema har vært både samfunnsdelen og arealdelen. Det er skrevet referat fra møtene. Disse har vært med i den videre prosessen ved vurdering av utbyggingsområder og annen arealbruk.

I forbindelse med høring av planprogram og det videre arbeidet med planen har det vært holdt regionalt planforum i tråd med pbl § 5-3.

Det har blitt holdt samtaler i regi av plankonsulent med kommunalsjefer og nøkkelpersoner.

Det har blitt gjennomført befaringer spesielt med hensyn på nye og eksisterende byggeområder.

I tråd med pbl § 5-1 andre ledd har det vært kjørt en egen prosess rettet mot barn og unge v/ kommunens barnerepresentant Kari Vogslund.

Etter vedtak om offentlig ettersyn mai 2015 ble planen lagt ut til høring. Det kom inn innsigelse fra Fylkesmannen til noen forhold. Med unntak av KU for spredt utbygging var fylkesmannens innsigelser uproblematisk å imøtekomme ettersom det i første rekke dreiet seg om grensetilpasning til verneformål. Innsigelsen til manglende KU for spredt utbygging var mer krevende. Det var møte med fylkesmannen vedrørende innsigelsene høsten 2016.

På grunn av valget og behovet for å gjøre flere vurderinger omkring KU for spredt utbygging og avgrensning av områder utlagt til spredt utbygging har det vært en del interne prosesser i kommunen. Nytt planutvalg har gått gjennom planen og blitt forelagt forslaget til endringer og gjort vedtak vedrørende forslag til KU for spredt utbygging og endringer av plan jfr innspill etter offentlig ettesyn.

Det er gjort vedtak i planutvalget 19.05.2016 om å imøtekomme innsigelser. Faglige råd fra fylkesmannen er for det meste imøtekommet. Kommunen vil fortsatt oppretholde sin avgrensning av områder for spredt utbygging og mener det er viktig for kommunen og signalisere at spredt utbygging er ønskelig.

3.2 Varsel om oppstart og høring av planprogram

Planstrategi

Oppstart av planstrategiarbeidet ble varslet på kommunens hjemmeside i perioden 25. april med frist for innspill/merknader satt til 10 juni 2012. Det ble ikke sendt ut brev til nabokommuner eller statlige/regionale organ for å be om synspunkter i forbindelse med kunngjøringen om oppstart.

Forslag til planstrategi har vært kunngjort på kommunens hjemmeside og oversendt aktuelle statlige og regionale etater og nabokommuner til informasjon og høring, med frist for eventuelle innspill innen 15. november 2012.

Til planstrategien kom tre uttalelser. Innspillene fra Telemark Fylkeskommune, Fylkesmannen i Telemark og innspill fra Bjåvann Brygge AS og Laukfjell Eiendom AS, tas til etterretning og tas med som innspill når arbeidet med revisjon av kommuneplanens arealdel og samfunnsdel begynner.

Planprogrammet

Planprogrammet har vært to runder på høring. Justert program ble lagt ut til ettersyn og sendt til berørte regionale og statlige myndigheter mars 2014 (andre-gangs høring).

Det har i løpet av høringsrundene kommet merknader til innholdet i planprogrammet fra de regionale myndighetene:

- Fylkesmannen i Telemark
- Telemark fylkeskommune
- Statens vegvesen
- Miljørettet helsevern i Grenland

Alle konkrete innspill til innholdet i planprogrammet fra offentlige myndigheter er innarbeidet i programmet. Det er også innarbeidet planprogram for samfunnsdelen, slik at dokumentet nå framstår som et felles planprogram for samfunnsdelen og arealdelen. Øvrige innspill som gjelder utforming av samfunnsdelen eller arealdelen vil bli vurdert i det videre arbeidet med planene.

Det er kommet inn et 12 private skriftlige høringsuttalelser til høring av planprogrammet eller som resultat av åpne møter i de ulike bygdene. I etterkant av de åpne møtene kom det inn 5 skriftlige innspill til arealdelen fra private forslagsstillere. Resterende kom i forbindelse med høring av planprogrammet. Enkelte av innspillene inneholder flere forslag til byggeområder, mens andre er av generell karakter.

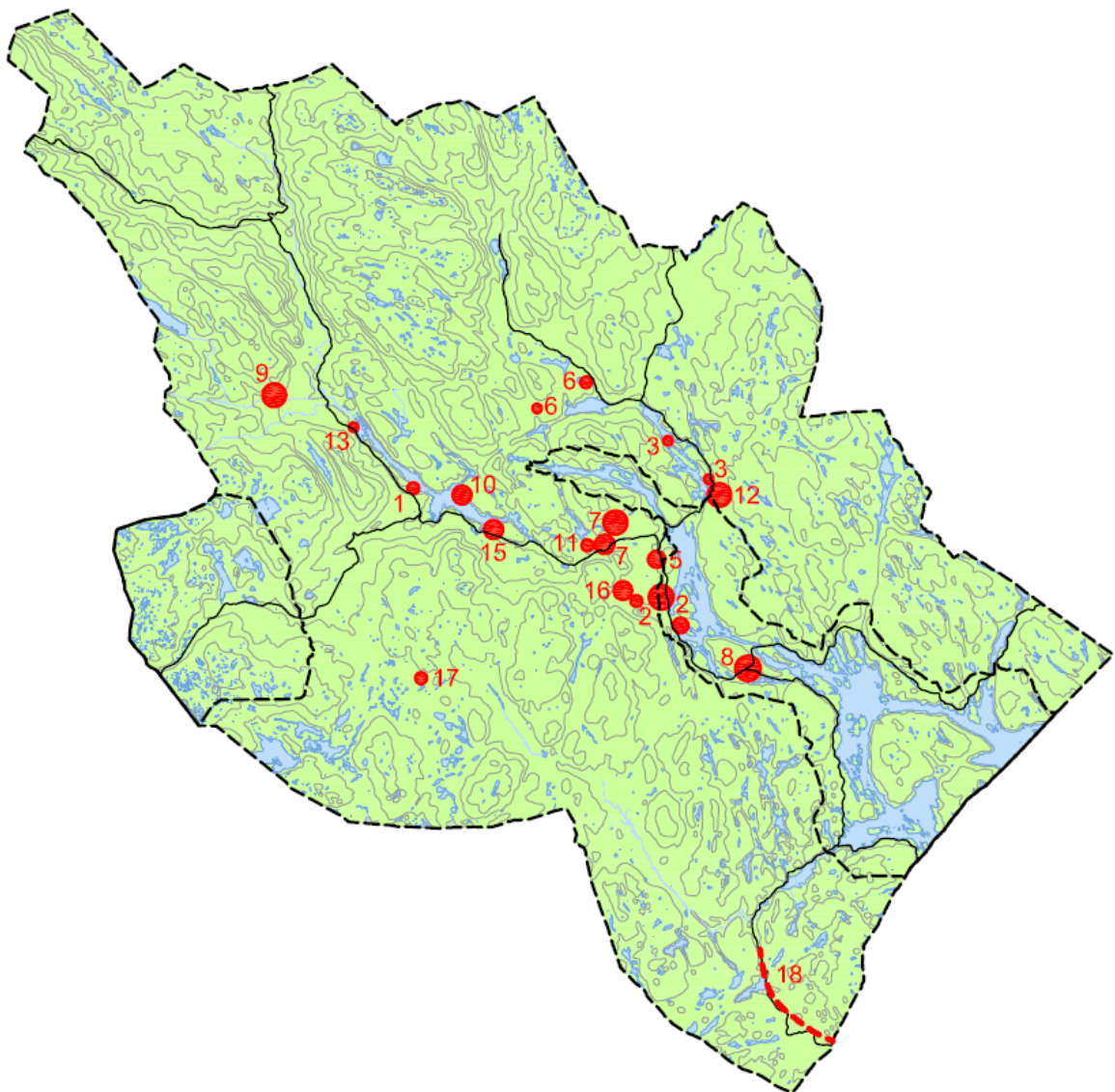
3.3 Private innspill

Samlet oversikt over innkomne innspill til nye bygge-/utviklingsområder og bruksendringer

Nr.	Part	Sted	Anslått areal (daa)	Innspillet gjelder (Eksisterende formål i parentes)
1	Olav Vraalstad/Bjorvann Brygge	45/15 Bostrak 45/1 Bostrak	48,5	Spredt boligbygging (LNF og B19 fremtidig bolig)
2	Trond Rinde	29/1 Dalane og Vesternes	105	Fritidsbebyggelse/Spredt boligbygging (LNF) Råstoffutvinning (LNF) Vannkraftverk (LNF)
3	Kent Rune Tveit og Tyke Tveit	11/1 Tveit	10	Fritidsbebyggelse (LNF)
4	Egil Solberg og Kjell Solberg	32/3 Prestestranda (utenfor tettsted)	Ikke relevant	LNF (LNF)
5	Atle Øverdal Bucher	32/6 Prestestranda	150	Fremtidig næring (Spredt bolig) Næring (Spredt bolig) Fremtidig bolig (Spredt bolig)
6	Arve Øystein Naas	6/1 Kjoslen	65	Kombinert bolig/fritidsbolig (B17 bolig) Råstoffutvinning (LNF)
7	Holte gård	Prestestranda (utenfor tettsted)	240	LNF spredt bebyggelse (LNF og LNF Spredt bolig)
8	Olav Håvard Straume	27/1 Straume	300	Næring (LNF og LNF spredt fritidsbebyggelse)
9	Thomas Lia	55/5/12 Tørdal	15	Bolig (H37 Fritidsbolig)
10	Per Halvor Ettestad	Svenskeodden/Bråten Bostrak	110	Spredt boligbebyggelse og fritidsbebyggelse (LNF)
11	Hilde Furnes	33/5 Prestestranda (utenfor tettsted)		Spredt boligbygging (LNF)
12	Thor Wraa	13/1 Tveit	120	Bolig (LNF) Fritidsbolig (Spredt boligbygging og LNF) Råstoffutvinning (LNF)
13	Kristian Bronken	Sagdalen	Ikke spesifisert	Skytebane (LNF)
14	Thomas Grøgård	Sandvik	70	Spredt bolig (LNF) Caravanplass (LNF)

15	Drangedal kommune/Tørdal bygdelag	Tørdal – Nissedal	Ikke relevant	Samferdselsanlegg (LNF)
16	Drangedal kommune	Fjærdingsmyrdalen	200	Motorcrossanlegg (LNF)
17	Åse Vøllestad	Vøllestad	4 daa	Skytebane
18	Drangedal kommune	Brødsjø- Tangen	10km. 200 daa	Parsell for tilkobling til ny jernbanetrasé

Figur 1: Innspill til ny arealbruk i Drangedal kommune

Figur 2: Innspill plassert i kommunekart

4. OVERORDNEDE PLANER OG FØRINGER

4.1 Statlige føringer

4.1.1 Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2011

Plan- og bygningsloven sier at regjeringen skal utarbeide nasjonale forventninger til planleggingen hvert 4. år. Gjeldende dokument er fra 24.06.2011. Forventningsdokumentet legger stor vekt på tettstedsutvikling, og peker på blant annet på at

- Nedbygging av landbruks-, natur- og friluftsområder skal unngås
- Knutepunktene utgjør lokalisering av handel, tjenester og service
- Fortetting i knutepunkter og sentrum prioriteres, og knyttes til hovedlinjer for kollektivtransport
- Kulturminner og -miljøer er ressurser i stedsutviklingen
- Viktigheten av gode forbindelser for gående og syklende samt grønnstruktur
- Klimaspørsmålet innarbeides i den fysiske planleggingen.

4.1.2 Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (2014)

Hensikten med retningslinjene er å oppnå samordning av bolig-, areal- og transportplanleggingen og bidra til mer effektive planprosesser. Retningslinjene skal bidra til et godt og produktivt samspill mellom kommuner, stat og utbyggere for å sikre god steds- og byutvikling.

§ 4 Retningslinjene for *planleggingen* fremhever blant annet at:

- Rammer for utbyggingsmønster og transportsystem bør fastsettes i regionale planer i tråd med retningslinjene.
- Utbyggingsmønster og transportsystem må samordnes
- I områder med lite utbyggingspress, og hvor lokale myndigheter vurderer det som nødvendig for å øke attraktiviteten for bosetting, kan det planlegges for et mer differensiert bosettingsmønster.
- Infrastruktur for kollektivtransport og overgang mellom disse skal prioriteres.
- Planleggingen skal bidra til å styrke sykkel og gange som transportform.

§ 5 Retningslinjene for *beslutningsgrunnlaget* fremhever blant annet at:

- Planlegging av utbyggingsmønster og transportsystem skal omfatte alternativvurderinger som beskriver konsekvenser for miljø og samfunn, herunder samfunnsøkonomiske virkninger.
- Regionale analyser av befolkningsvekst og befolkningssammensetning og lokale og regionale analyser av boligmarkedet bør inngå i grunnlaget for planleggingen.
- Ved behov for økt transportkapasitet skal mulighetene for å løse transportbehovet med et effektivt kollektivtilbud og bedre tilrettelegging for sykkel og gange utredes.

§ 6 Retningslinjene for *samordning, ansvar og gjennomføring* peker blant annet på at:

- Kommunene bør i overordnede planer fastsette minimumskrav til utnyttning i fortetningsområder.

4.1.3 Statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging i kommunene (2009)

Den statlige retningslinjen setter nasjonale mål for klima- og energiplanleggingen i kommuner og fylkeskommuner. Myndighetene skal gjennom planlegging og øvrig myndighets- og virksomhetsutøvelse stimulere og bidra til reduksjon av klimagassutslipp, samt økt miljøvennlig energiomlegging.

Kommunene skal i kommuneplanen eller i en egen kommunedelplan innarbeide tiltak og virkemidler for å redusere utslipp av klimagasser og sikre mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging i tråd med denne retningslinjen.

Revisjon av planer som behandler klima- og energispørsmål, skal vurderes regelmessig og minst hvert fjerde år i forbindelse med kommunal planstrategi.

4.1.4 **EUs vanndirektiv**

Vanndirektivet stadfester målet om at alle vassdrag skal ha "god" vannkvalitet i henhold til fastsatte kriterier.

4.1.5 **Rikspolitisk bestemmelse om kjøpesentre (2008)**

Målet med bestemmelsen er å styrke by- og tettstedssentrene og legge til rette for miljøvennlige transportvalg, dvs. unngå en utvikling med byspredning, økt bilavhengighet og dårligere tilgjengelighet for dem som ikke disponerer eller ønsker å bruke bil. Det overordnede langsiktige målet er å utvikle bærekraftige og robuste by- og tettstedsstrukturer som også bidrar til å redusere klimagassutslippene.

I forskriften fastlegges at kjøpesentre bare kan etableres eller utvides i samsvar med retningslinjer i godkjente regionale planer. I områder som ikke omfattes av slike regionale planer vil kjøpesentre større enn 3000 m² bruksareal ikke være tillatt. Bestemmelsen gjelder for hele landet og har en varighet på 10 år.

4.1.6 **Rikspolitiske retningslinjer for barn og unge (1995)**

Følgende skal ligge til grunn for planlegging som berører barn og unge:

a. Arealer og anlegg som skal brukes av barn og unge skal være sikret mot forurensning, støy, trafikkfare og annen helsefare.

b. I nærmiljøet skal det finnes arealer hvor barn kan utfolde seg og skape sitt eget lekemiljø. Dette forutsetter blant annet at arealene:

- er store nok og egner seg for lek og opphold
- gir muligheter for ulike typer lek på ulike årstider
- kan brukes av ulike aldersgrupper, og gir muligheter for samhandling mellom barn, unge og voksne.

c. Kommunene skal avsette tilstrekkelige, store nok og egnet areal til barnehager.

d. Ved omdisponering av arealer som i planer er avsatt til fellesareal eller friområde som er i bruk eller er egnet for lek, skal det skaffes fullverdig erstatning. Erstatning skal også skaffes ved utbygging eller omdisponering av uregulert areal som barn bruker som lekeareal, eller dersom omdisponering av areal egnet for lek fører til at de hensyn som er nevnt i punkt b ovenfor, for å møte dagens eller framtidens behov ikke blir oppfylt.

4.1.7 **Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag (1994)**

Retningslinjene gjelder vassdragsbeltet og et område på inntil 100 meters bredde langs sidene av disse og andre deler av nedbørfeltet som har betydning for vassdragets verneverdi.

Dette innebærer bl.a. å unngå inngrep som reduserer verdien for landskapsbilde, naturvern, friluftsliv, vilt, fisk, kulturminner og kulturmiljø. Friluftslivsverdien skal sikres, særlig i områder nær befolkningskonsentrasjoner. Det betyr også å sikre de vassdragsnære områdenes verdi for

landbruk og reindrift mot nedbygging der disse interesser var en del av grunnlaget for vernevedtaket.

Kommunene har som planmyndighet det primære ansvar for utvikling av arealbruk i og ved vernede vassdrag og skal legge retningslinjene til grunn for planlegging.

4.2 Regionale planer

4.2.1 Bærekraftige Telemark - Regional planstrategi 2012-2016

Planstrategien vektlegger at Telemark må sees i en større sammenheng. Vi må samhandle og bygge allianser med andre både lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt. I det helhetlige perspektivet med en bærekraftig utvikling står kunnskap sentralt uavhengig av tema. Ved å satse på oppvekst og kompetanse samt gode bo- og arbeidsmarkedsregioner vil fylkeskommunen styrke Telemark sin attraktivitet, spesielt for unge voksne.

Planstrategien prioriterer sentrale planarbeider i perioden. Herunder regional plan for samordna areal og transport for Telemark og regional plan for nyskaping og næringsutvikling.

4.2.2 Regional plan for samordna areal og transport for Telemark 2015-25 (ATP-T)

I planen er det gitt egne regler for boligbygging og avgrensing av tettsted og -senter. Det settes bl.a. krav til at 70% av boligbyggingen skal skje innenfor definert senterstruktur i den enkelte kommune.

ATP-T redegjør også for prinsipp for arealavgrensing av ulike sentra. Sentrums- og tettstedsavgrensning skal vises i kommunens arealdel. Det langsiktige målet med planen er å oppnå en mer bærekraftig og robust by- og tettstedsutvikling, samt å begrense klimagassutslipp.

Den nye planen legger opp til bedre samordning ved å erstatte følgende regionale planer

- Fylkesvegplan
- Senterstrukturplan
- Kollektivplan
- Trafikksikkerhetsplan

4.2.3 Regional plan for nyskaping og næringsutvikling 2011

Regional plan for nyskaping og næringsutvikling skal stimulere til økt verdiskaping og høyere antall arbeidsplasser i privat næringsliv i Telemark. Dette skal skje gjennom følgende tre hovedmål:

- Mer nyskaping
- Flere nyetableringer
- Økt attraktivitet som bo- og besøkssted

4.3 Kommunale planer, temaplaner, analyser og utredninger

Det er utarbeidet en rekke planer, analyser og utredninger på kommunalt nivå som er av relevans for kommuneplanen.

4.3.1 Kommunedelplaner for Gautefall og Toke

For både Gautefallheia og Toke er utarbeidet egne kommunedelplaner for de respektive områder.

Kommunedelplanen for Toke ble vedtatt 23.02.2010.

Gjeldene plan for Gautefallheia ble vedtatt 18.05.2006. Det ble siden satt i gang arbeider med rullering av planen, men ny plan ble aldri gjort gjeldende på grunn av innsigelser fra fylkesmannen. Arbeid med rullering av kommunedelplanen vil gjennomføres umiddelbart etter vedtak av arealdelen.

4.3.2 **Boligsosial handlingsplan Drangedal kommune perioden 2012-2020**

Til grunn for planarbeidet ligger blant annet behovet for å samkjøre arbeidet med kommunens boligmasse og ansvar mellom ulike enheter. Planen har som mål at:

- Folk skal bo trygt og godt i en åpen og inkluderende bygd
- Flere skal eie sin egen bolig
- Kommunen bistår med effektiv og brukervennlig bistand

4.3.3 **Boligsosial tiltaksplan**

I forbindelse med arbeidet med boligsosial handlingsplan har et samlet tverrpolitisk utvalg og rådmann vurdert boligpolitikken i Drangedal. Det er vurdert at hovedmålet bør være å skape et selvregulerende bolig- og eiendomsmarked, som gjør det attraktivt å investere i eiendom i kommunen. En rekke delmål og tiltak for å nå dette foreslås. Kommunestyret har sluttet seg til utvalget og rådmannens forslag.

4.3.4 **Klima- og energiplan Drangedal kommune**

Revidert energi og klimaplan for Drangedal kommune 2010 – 2020 - Visjon, mål og tiltak ble lagt ut til høring og godkjent i 2012. Planen består av en faktadel og en tiltaksplan som skal ligge til grunn for kommunal virksomhet.

Tiltakene innen areal og transport skal inkluderes i det kommunale planarbeidet.'

4.3.5 **Overordnet Risiko og Sårbarhetsanalyse Drangedal Kommune 2011**

- **Revidert 1. gang juni 2012**

Risiko og sårbarhetsanalysen skal legges til grunn for kommunens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap, herunder ved utarbeiding av planer etter plan og bygningsloven.

Planen inneholder to vedlegg som viser områder som er mer utsatt for ras og steinsprang enn andre. Det er ingen spesielle vegstrekninger som er funnet utsatt for flom. Vedleggene skal tas med videre i kommunal planlegging.

Punkt 9.1.2 stadfester at ved utbygging i nye områder er det viktig med undersøkelse av grunnforhold. Dette bør inn som eget punkt i kommunal planlegging.

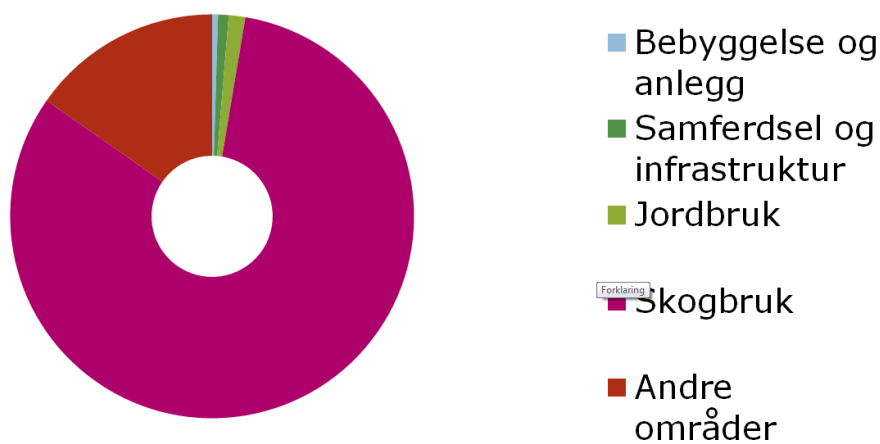
Punkt 9.3.4 stadfester at en må ta høyde for økt vannføring i planlegging av ny infrastruktur, bruer, hvor en legger boligfelt osv.

Punkt 9.3.6 stadfester at i nye planer må en ta hensyn til muligheter for økt skredfare.

Punkt 12.1.1 påpeker sannsynligheten og risiko for radonforekomster over grenseverdier, og vektlegger behovet for krav om tiltak mot radon ved oppsetting av nye boliger og nybygg, samt god ventilasjon av kjeller.

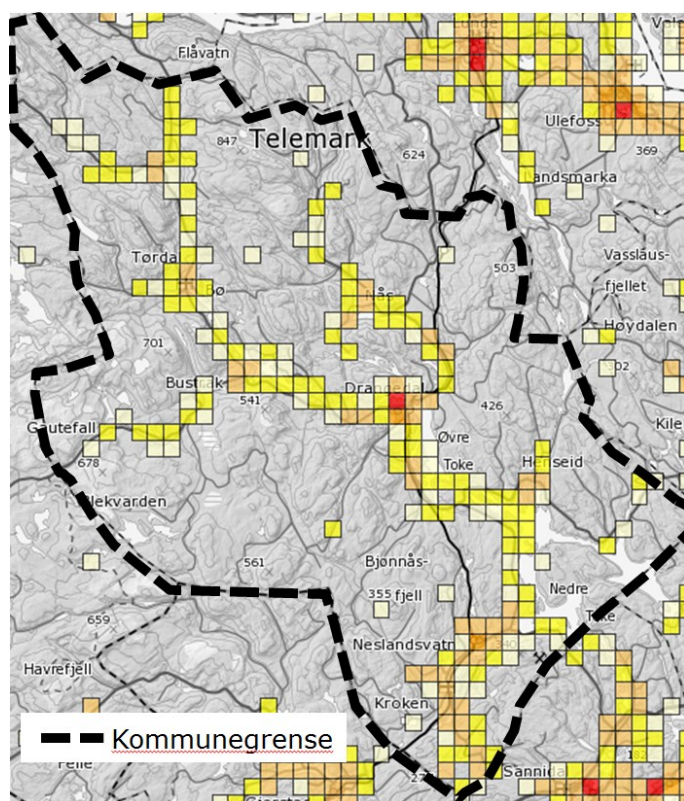
5. GJELDENE UTBYGGINGSMØNSTER

Hovedklasser av arealbruk og arealressurser i Drangedal per 2014	
Arealbruk	Areal (km ²)
Bebyggelse og anlegg	5
Samferdsel og teknisk infrastruktur	9
Jordbruksareal	14
Skog	872
Andre områder (vassdrag, myr, bart fjell etc.)	162

Figur 3: Arealbruk og arealressurser Drangedal kommune (SSB)

Statistikken fra SSBs databank viser oversikt over arealbruk i Drangedal per 2014. Boligbebyggelse utgjør nær 2 km², mens fritidsbebyggelse utgjør 1,3 km² mens vegnett og annen teknisk infrastruktur utgjør 9 km² bebygd areal. Jordbruksarealer utgjør 13,5, mens skogområder eks. vassdrag utgjør over 870 km².

Figur 4: Konsentrasjon av Drangedal kommunes bygningsmasse (SSB)

Utsnittet fra SSBs statistikkdatabase viser konsentrasjonen av *bygningmasse* (alle type bygninger) over rutenett på en (1) kvadratkilometer. Bygningsmassen er i hovedsak konsentrert til dalsøkkene langs Toke, Gautefallelva, i Kjosens og Tørdal. Høyest konsentrasjon er i Prestestranda (Rød rute).

Boliger i tettbygd og spredtbygde strøk (I henhold til SSB definisjon): DRANGEDAL 2013	STØRRELSE (daa)
Enebolig	
Tettbygd strøk	513
Spredtbygd strøk	1268
Tomannsbolig	
Tettbygd strøk	86
Spredtbygd strøk	40
Rekkehus, kjedehus og andre småhus	
Tettbygd strøk	78
Spredtbygd strøk	5
Boligblokk	

Tettbygd strøk	22
Spredtbygd strøk	0
Bygning for bofellesskap	
Tettbygd strøk	39
Spredtbygd strøk	0
SUM	2051

Figur 5: Oversikt over boliger i tett- og spredtbygde strøk Drangedal kommune 2013 (SSBs statistikkdatabank).

Hovedvekten av boligene i kommunen består av eneboliger. Tomannsboliger og rekkehus er et viktig bidrag til antallet boenheter. Få boenheter hører inn under kategorien boligblokk eller bofellesskap. Denne typen bebyggelse er konsentrert til sentrumsområdet Prestestranda.

Drangedal er en stor hyttekommune sammenlignet med antallet fastboende på drøyt 4100 i 2014. Det er registrert 1050 fritidsboliger i kommunen. Dette tilsvarer nærmest nøyaktig en hytte per kvadratkilometer (kommunens samlede areal er på 1062 kvadratkilometer). I hovedsak er byggeområder for fritidsboliger lokalisert rundt vassdragene og i Gautefallområdet.

6. AREALDELEN 2003-2014

Arealformålene i gjeldende arealplan gjenspeiler i stor grad bosettingsmønsteret. Størstedel av kommunen er avsatt til ulike former for LNF. Langs daldragene og i grendene er det avsatt større arealer til LNF med spredt bolig bebyggelse.

Eksisterende og fremtidige områder for boligbebyggelse, samt andre underformål under bebyggelse og anlegg er hovedsakelig avsatt i tilknytning til de ulike grendene samt sentrumsområdet Prestestranda.

Under foreligger en matrise som teller total kapasitet for *fremtidige* bolig-, fritids- næringsområder i gjeldende plan¹. I tillegg kommer mulig fortettpotensial innenfor eksisterende byggeområder, samt utbygging i LNF-områder der spredt utbygging er tillatt.

Fremtidige byggeområder i kommuneplanen 2003-2014	Bolig	Fritidsbolig	Næring
Tørdal	331	1503	26
Bostrak	255	81	43
Prestestranda	251	210	113
Straume	421	1312	0
Henseid	852	640	12
Nesland	962	850	153
Åkre (Kjosen)	279	215	0
Tveit	97	0	0
Grova	0	139	0
Singusdal	0	0	0
SUM	3448	4950	347

Figur 3: Fremtidige utbyggingsområder i 2003-2014 plan fordelt på nærmere angitte områder

Matrisen synliggjør at det i gjeldende arealdel ligger inne svært store områder til fremtidige byggeformål i forhold til fremskrevet befolkningsvekst (jf. Samfunnsdelen).

Hva gjelder fremtidige *boligområder* ligger det både på Henseid og Nesland/Kroken inne nær én kvadratkilometer byggeområde. En relativ nærhet til arbeidsplasser i andre kommuner og fylker, samt hensynet til overordnet areal og transportpolitikk taler for å beholde disse områdene for fremtidig utbygging. På Nesland ligger stasjon på Sørlandsbanen noe som over tid kan legge til rette for en knutepunktsutvikling selv om det per nå synes langt frem i tid. Henseid og Nesland/Kroken er blant dem som har hatt en liten, men positiv befolkningsvekst de siste årene.

¹ Tallene i matrisen tar utgangspunkt i telling av arealer for ulike formål ved bruk av arealberegningsverktøy i AutoCad. Fremstillingen er ment anvendt som et grovt sammenligningsgrunnlag, og vil ikke være helt presis.

Rundt Bostrak, Prestestranda, Straume, Kjosen og Tørdal ligger det inne fremtidige områder på mellom 250 og 500 daa.

Hvis man tar utgangspunkt i et grovt erfaringsbasert regnestykke der 1,5 daa råtomt gir areal nok for en enebolig betyr gir dette et teoretisk potensial for 2500 eneboliger innenfor kommunen. Eksisterende byggefelt med fortetningspotensiale og spredt utbygging i LNF-områder er da ekskludert.

Når det kommer til fritidsboliger er det lagt opp til store feltutbygginger i områdene utenfor Straume, Tørdal, Nesland og Henseid.

Områder for fremtidig næring er i hovedsak konsentrert til Nesland og Prestestranda. Relativ nærhet til Grenlandsregionen og muligheten for overføring av gods til transport på bane gjør lokalisering rundt disse områdene hensiktsmessig. Næringsområder er arealkrevende og behøver ofte utvidelsesmuligheter. Tilknytningen til infrastruktur er viktig, og etablering kan være i konflikt med boligområder. Kommunen anser at avsatte områder ikke er tilstrekkelig for å møte utfordringene knyttet til næringsutvikling som drøftet i samfunnsdelen.

7. UTFORDRINGER I NY AREALPLAN 2015-2026

7.1 Risiko og sårbarhet

Beskrivelsen av overordnede planer, kommunale føringer, gjeldende utbyggingsmønster og arealdelen 2013-2014 synliggjør at en sentral problemstilling er mangelen på en tilstrekkelig god risiko- og sårbarhetsanalyse med hensyn på naturfarer.

Fremtidige byggeområder i gjeldende arealdel er tidligere ikke sjekket opp mot nasjonale kartdatabaser fra NGU og NVE. En revisjon av arealdelen bør derfor i tillegg til gjennomgang av nye innspill, inneholde en analyse av fremtidige byggeområder i gammel kommuneplan, slik at disse kan merkes på kart med hensynssoner og eventuelle bestemmelser, alternativt tas ut av kommuneplanen.

Det spredte utbyggingsmønsteret med store avstander til bistand i eventuelle krisesituasjoner forsterker viktigheten av en utfyllende ROS-analyse.

7.2 4200 og 70/30

4200 er kommunens mål for innbyggertall innen utgangen av planperioden (2026). Dette forutsetter en positiv vekst med 70 personer fra 2014. Retningslinjene i regional ATP Telemark legger opp til en fordeling av maks 30 % av ny bebyggelse utenfor tettsted, og minst 70 % innenfor tettstedsavgrensning. I planforum ble kommune og konsulent også utfordret av regionalt nivå til å drøfte fordelingen av boligbyggingen mellom sentrum og periferi.

Boligbehov

Husholdningsstørrelsen i Drangedal ligger rundt 2,1. Den nasjonale trenden er at husholdningsstørrelsen er på veg ned. For å nå målet om 70 nye innbyggere må kommunen teoretisk sett skaffe til veie 3,5 boenheter per år. 2-2,5 av disse skal i henhold til overordnede føringer være i sentrum, mens 1-1,5 kan tillates i periferi. De siste årene har vært produsert rundt 5 boliger per år i kommunen. Samtidig er befolkningstallet redusert noe over tid. Slitasje og utskifting av boligmassen gjør at det er et større behov for nye boliger enn det teoretiske tallet skulle tilsi.

Boligbehov	Antall
Teoretisk behov for nybygde boliger i inneværende periode	35
Gjennomsnittlig behov per år	3,2
Minimum innenfor tettsted ²	25
Maksimum i periferi ³	11
Nye boliger per år: Tettsted	2,3
Nye boliger per år: Periferi	1

Figur 4: Forholdsvis fordeling av teoretisk boligbyggebehov tettsted/periferi

Arealregnskap

Innenfor tettstedsavgrensningen på Prestestranda og i Neslandsvatn ligger et betydelig potensial for boligutbygging. Dette gjelder både regulerte områder som ikke er ferdig utbygget, og

² I henhold til ATP Telemark

³ I henhold til ATP Telemark

boligområder i kommuneplanens arealdel som ikke er regulert. For å få en oversikt over fortettpotensialet for bolig innenfor tettstedsavgrensning er det gjort en vurdering av ledige arealer for boligbygging.

Vurderingen baserer seg på følgende faktorer:

- Områder lagt ut til boligformål i kommuneplanen (eksisterende og fremtidig)
- Gjeldende reguleringsplaner innenfor områder lagt ut til bolig i kommuneplanen
- Topografi
- Kommuneplanens bestemmelser om fortetting (Minimum en boenhet per dekar per reguleringsplan)
- Eksisterende utnyttelse, infrastruktur og arrondering av områdene

Det understrekes at vurderingen er gjort grovt, og basert på kommunalt kartmateriale.

Prestestranda

Fortettpotensialet

Innenfor tettstedet Prestestranda er en del områder utnyttet i henhold til gjeldende reguleringsplaner, og har en infrastruktur/arrondering som gjør det vanskelig å fortette ytterligere uten en transformasjon fra enebolig- til leilighetstypologi. Det finnes likevel et betydelig fortettpotensial innenfor områdene:

- Glan

Et område på ca. 50 daa sydvest for dagens sentrum er lagt ut som eneste nye boligområde i kommuneplanen. Området er stedvis bratt, men kan med leilighetsbebyggelse gi en høyere utnyttelsesgrad enn i kommuneplanens minstekrav.

Fortettpotensial i boenheter: 75

- Oddåsen-Tveita-Bråtheia

Et område på ca. 200 daa er lagt ut til boligformål i kommuneplanen. Det foreligger en vedtatt reguleringsplan for området fra 2004. Området er kun utnyttet med 30 boliger i dag.

Fortettpotensial i boenheter: 60

- Mjelkåsen vest

Et område på ca. 150 daa er lagt ut til boligområde i kommuneplanen, men ikke bygget ut. Det foreligger en reguleringsplan for deler av dette området. Området er stedvis bratt, og et stykke utenfor selve sentrumsområdet.

Fortettpotensial i boenheter: 100

Kommunesenter

Området avsatt til kommunesenter er på ca. 350 daa. Arealene er i hovedsak utnyttet i henhold til gjeldende reguleringsplaner. Det er potensiale for fortetting innenfor enkelte tomter, men en vesentlig fortetting forutsetter transformasjon av eksisterende bygningsmasse. Det er identifisert potensial for fortetting i områdene:

- Stemmenveien

Et ubebygget område på 3 daa er regulert for boligformål.

Potensial: 12 enheter.

- Gnr/Bnr 32/1

Et ubebygd område på 7 daa mellom jernbanen og fv. 109, sør for Smedveien 5.

Potensial: 30 enheter.

Et ubebygd område på 2 daa mellom jernbanen og Strandgata, nord for Strandgata 47.

Potensial: 8 enheter.

- 32/237

Et område på 1 daa er i dag regulert til parkeringsplasser.

Potensial: 4 enheter.

Samlet potensial innenfor kommunesenter: 54 enheter.

Neslandsvatn

Området Kjennåsen/Berhaugen/Løbbedalen på ca. 600 daa er lagt ut til boligområde. Området inngår i vedtatt reguleringsplan Neslandsvatn fra 2013. Deler av området er bygget ut, men betydelige reserver ligger igjen uutnyttet.

Fortettpotensiale i boenheter: 200

Fortettpotensiale innenfor tettsted	Størrelse (Daa)	Anslått fortettpotensiale (boenheter)
Glan	50	75
Oddåsen-Tveita-Bråtheia	200	60
Mjelkåsen vest	150	100
Kommunesenter	350	54
Sum Prestestranda	400	289
Kjennåsen/Berhaugen/Løbbedalen	600	200
Sum Neslandsvatn	600	200
SUM innenfor tettsted	1000	489

Innenfor tettsted er identifisert et potensial for boligbygging tilsvarende 489 enheter. 70/30-regelen innebærer at det over en tilsvarende periode maksimum kan bygges 210 enheter utenfor tettbygde strøk. På bakgrunn av fortettpotensialet innenfor tettsted- og kommunesenter og med hensyn på en 70/30-fordeling mellom hhv. tettsted og periferi ville det gitt følgende antall boliger i de ulike grendene:

Område	Antall
Bø i Tørdal	30
Bostrak	30

Tørnes	30
Kjosen	30
Voje	30
Beltet Kroken-Straume	30
Beltet Straume-Sannes	30
Samlet utbygging	210

Veksten kan komme ulikt fra skolekrets til skolekrets og det vil neppe være aktuelt for kommunen å si nei til folk som ønsker å bygge spredt. Det er derfor avsatt vide rammer for hvert enkelt område slik at man har tilstrekkelig fleksibilitet i planleggingen.

I Drangedal er det en svært begrenset vekst og man ønsker lokalt å ta vare på de som ønsker å etablere seg. For å nå målet i ATP Telemark om at 70% av nye boliger skal bygges i kommunesenter må dette området gjøres attraktivt for så vel private som offentlige investeringer. Senterområdet må fremstå som mer attraktivt for bebyggelse enn periferien og da må det jobbes med tiltak som øker stedets attraksjonskraft. Økt handel og tjenesteyting, gode offentlige transport løsninger, gode kulturtilbud, fremkommelighetstiltak for gående og syklende mm.

For øvrig henvises til kapittel 8 for oversikt over fordeling.

7.3 Arealbruksstrategier

I samfunnsdelen er viktige strategier for arealbruk identifisert:

- Økt fokus på fortetting i sentrumsområdet ved Prestestranda
- Unngå nedbygging av dyrka mark
- Nye boliger i form av spredt bosetting forutsetter gangavstand til ruter for skolebuss
- Økt utbygging av gang og sykkelveier, fortrinnsvis på steder som trygger skoleveien

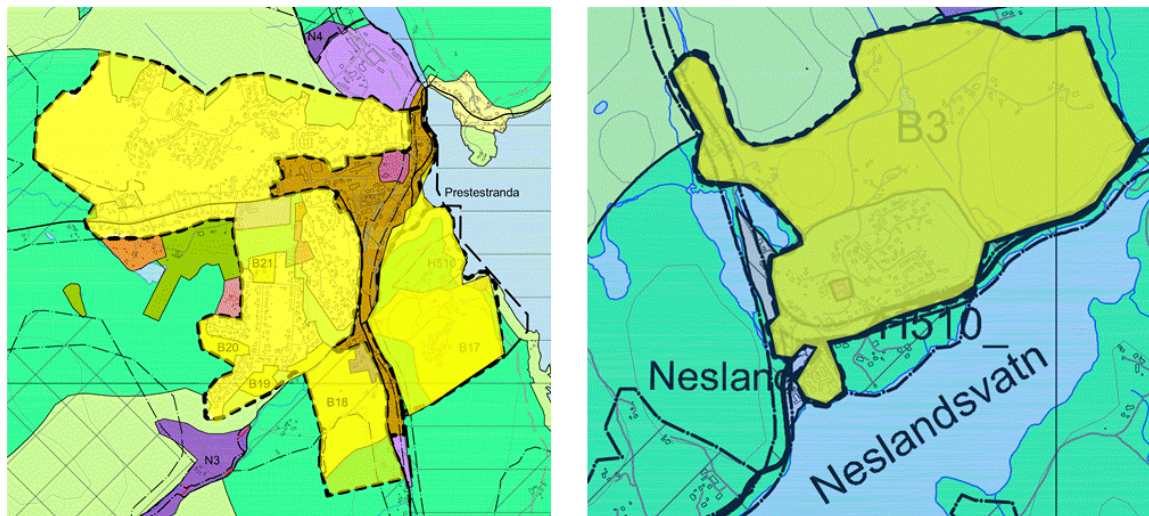
Strategiene er nærmere drøftet i samfunnsdelen. Arealdelen skal følge opp disse strategiene i kart og bestemmelser.

En kort oppsummering av de viktigste grepene i planen for å følge opp arealbruksstrategiene er oppsummert under. En mer utførlig beskrivelse finnes under omtalen av planens generelle bestemmelser og arealformål.

7.3.1 Økt fokus på fortetting i sentrumsområdet ved Prestestranda

Det defineres en sentrumsavgrensing med påfølgende bestemmelser for utbygging. Avgrensningen tar utgangspunkt i tilgjengelighet til eksisterende sentrumsfunksjoner. I retningslinjer til gjeldende regional ATP regnes akseptabel gangavstand inntil 500 meter. Dette, sammen med tilknytning til kollektivknutepunkt og gangakser er lagt til grunn som definerende faktorer for tettstedsavgrensningen.

Sentrum differensieres mellom sone for boligfortetting og kommunesenter med egne krav til tetthet.

Figur 5: Fortettingsområder i sentrum

7.3.2 Unngå nedbygging av dyrka mark

Utenfor tettstedene skal virksomheter som hører til utenfor sentrum dominere. Jord- og skogbruk, fritidsboliger og næringsarealer som går utenfor LNF-begrepet er satsningsområder her.

KU og ROS avklarer rammer for utbyggingsområder på et overordnet nivå. Jordvern er et av flere viktige hensyn som vurderes i analysen. Det legges opp til en mer robust plan ved at de geografiske områder for spredt utbygging utvides, samtidig som kravene til spredt utbygging om ikke å være i konflikt med andre interesser og hensyn skjerpes.

7.3.3 Nye boliger i form av spredt bosetting forutsetter gangavstand til ruter for skolebuss

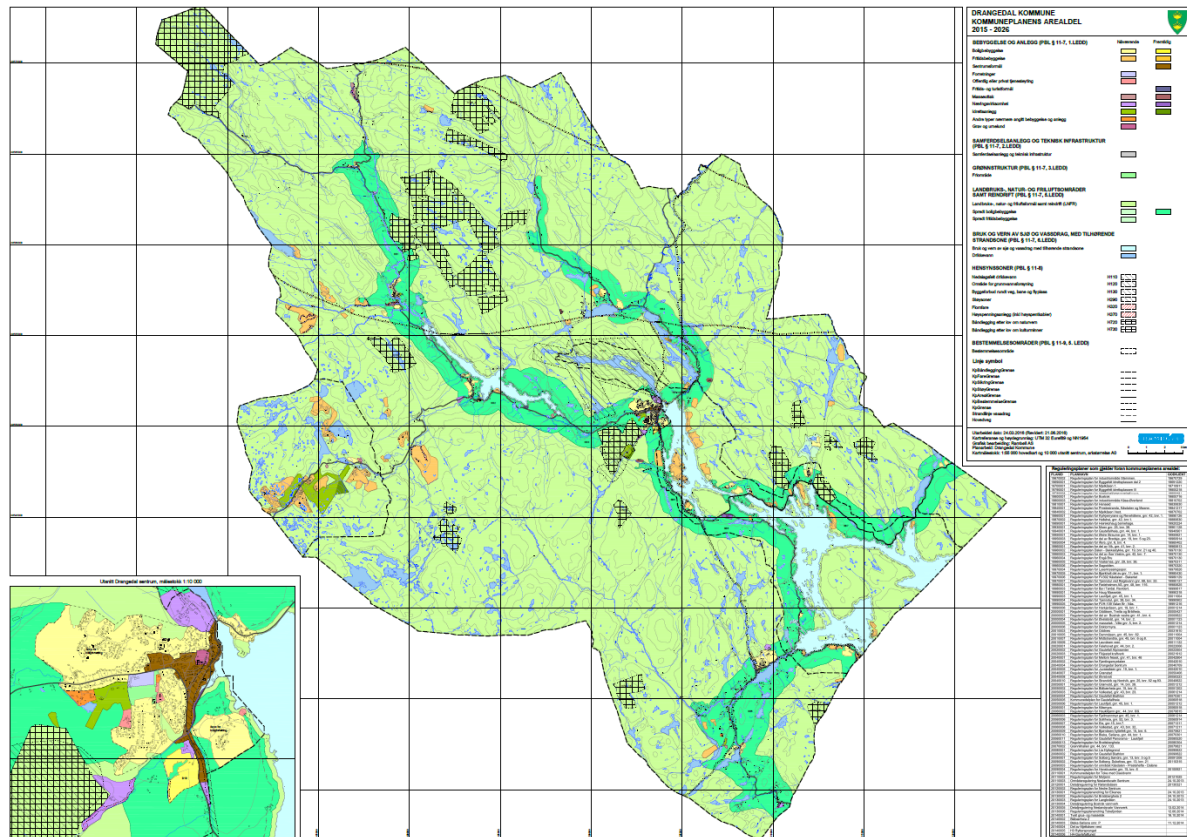
Boligbyggingen skal i hovedsak konsentreres til sentrum. Spredt utbygging vil i hovedsak lokaliseres langs viktige eksisterende ferdselsårer som fylkesveg og jernbane, og i retning Grenlandsregionen forøvrig. Utbygging reguleres gjennom bestemmelser, der f.eks. hensynet til muligheten for en hensiktsmessig skolebussordning og andre infrastrukturhensyn er vektlagt.

7.3.4 Økt utbygging av gang og sykkelveier, fortrinnsvis på steder som trygger skoleveien

Det ligger per i dag ferdige reguleringsplaner for g/s-veger flere steder i kommunen. Disse prioriteres i kommuneplanens handlingsdel. Tidligere vedtatte g/s-veger videreføres i kommuneplanen.

Det skal i videre planlegging legges opp til å etablere gang- og sykkelvegforbindelse gjennom Drangedal sentrum ved Stemmen, i Bø sentrum og på Neslandsvatn. Prosjektet *Toke Promenade* Er tenkt planlagt som en overbygd boardwalk langs Toke fra Buene mot Stemmenbrua.

8. PLANFORSLAGET

Figur 6: Plankart med utsnitt av sentrum.

Utbyggingsstrategiene drøftet over legger opp til en satsning på sentrum som bostedsområde. Langs eksisterende infrastruktur, mellom sentrum og grender satses på spredt boligbygging i mindre skala, samt andre typer bygg- og anleggsområder.

Illustrasjonen over viser nye byggeområder i kommuneplanen. Endringene kan oppsummeres på følgende måte:

- Eneste nye boligområde i planen er avsatt i sentrum.
- Det er lagt opp til utvidelse av eksisterende områder for spredt boligbygging. Disse er i hovedsak konsentrert langs vegnett mellom grendene og sentrum.
- Eneste nye næringsområde er lagt i Straumekrysset, retning den større arbeidsmarkedsregionen Grenland/Kragerø.
- De nye områdene for råstoffutvinning (Dalane, Røssdalen og Solbakken nordre) er lagt nær nye byggeområder for å betjene disse best mulig.
- Det er lagt opp til ett nytt idrettsanlegg for motorsport og to for skytesport.

I det videre foreligger en beskrivelse av det juridisk bindende plankartet, planens bestemmelser og retningslinjer.

8.1 Generelle bestemmelser

8.1.1 Forholdet til eksisterende planer

Følgende kommunedelplaner gjelder sammen med kommuneplanens arealdel:

- Kommunedelplan for Toke
- Kommunedelplan for Gautefall

De nevnte delplanenes arealkart gjelder foran kommuneplanen. Unntak gjelder der kommuneplanen legger opp til nye næringsarealer og spredt bolig i LNF-områder innenfor Toke-planens avgrensning. Her gjelder kommuneplanen foran kommunedelplanen. Disse endringene skal innarbeides ved revisjon i Toke-planen.

Kommunedelplanene suppleres av kommuneplanens bestemmelser og retningslinjer der tilsvarende tema ikke er behandlet i kommunedelplanene. Slik oppdateres eksisterende kommunedelplaner samtidig som de videreføres.

Tilsvarende bestemmelse gjelder for reguleringsplaner. Her gjelder i tillegg kommuneplanens bestemmelser om uterom foran tidligere vedtatte reguleringsplaner. Dette skal sikre en arealutvikling i tråd med oppdaterte overordnede føringer.

8.1.2 Krav om reguleringsplan

I områder avsatt til hovedformålene bebyggelse og anlegg og samferdselsformål skal det ved nye tiltak utarbeides reguleringsplan. Det er fastsatt unntak som gjelder for ulike kategorier av byggeområder, mot at visse kriterier overholdes.

8.1.3 Universell utforming

For å følge opp nasjonale strategier om universell utforming skal planlegging og byggesaker følge opp tilgjengelighetskriteriene i teknisk forskrift til plan- og bygningsloven, Statens vegvesens håndbok 017, «Veg- og gateutforming» og Håndbok 278, «Universell utforming av veger og gater».

Alle reguleringsplaner skal inneholde en redegjørelse for hvordan bestemmelsen er fulgt opp. Det skal i forbindelse med alle tiltak lages en prinsipplan for universell utforming. Bestemmelsene skal fungere både som en bevisstgjøring for forslagsstiller, men også en kontroll til hjelp for planmyndigheten.

8.1.4 Vann og vassdrag

Vannkvalitet

For å følge opp overordnede føringer om god vannkvalitet (Eus vanndirektiv) er fastsatt bestemmelse om bevaring og videreutvikling av vassdragenes kantvegetasjon. Kantvegetasjonen er sentral for å bevare vassdragets miljøkvalitet og fungerer i tillegg som erosjonssikring, arena for friluftsliv og leveområde for et rikt biologisk mangfold.

Byggelinje mot vassdrag

I 100-metersbeltet mot vassdrag er det fastsatt et generelt forbud mot tiltak. Beltet er differensiert i plankartet slik at det enkelte steder er satt nærmere enn 100 meter fra strandlinjen. Dette gjelder der den fysiske situasjonen medfører barrierer som f.eks. skrenter, veg som mer eller mindre naturlig avgrenser strandsonen.

Avvik fra byggeforbudet i 100-metersbeltet er fastsatt for arealer avsatt til byggeområder. For å bygge opp under utvikling i grendene, samt å legge til rette for en attraktiv spredt bebyggelse, er det i byggeområder og områder for spredt boligbygging fastsatt en byggegrense til 50 meter.

For å bygge opp under utviklingen av sentrum er det innenfor sentrumsavgrensingen fastsatt en grense på 20 meter til vassdrag.

8.1.5 Strategi for sykling, gåing og trafiksikkerhet

Planen innfører en regel om at eksisterende snarveger for myke trafikanter skal sikres i forbindelse med bygge-/reguleringssak. I tillegg skal planlegges og etableres nye forbindelser som sikrer en effektiv snarveg for myke trafikanter til viktige målpunkt⁴.

8.1.6 Vann og avløp

Vann er et nødvendig og attraktivt element i byggeområder. Samtidig er vann en risiko for miljø og samfunn, og det er derfor nødvendig med en helhetlig håndtering av vann i byggeprosjekter.

Gjennom utbygging skapes tette flater som reduserer naturlig fordrøyning i grunnen. Tidligere har derfor overvann i stor grad blitt håndtert ved å ledes i rør direkte til resipient. Dette har imidlertid negative følger hva gjelder forurensning, grunnvannsnivå og kostnader til teknisk infrastruktur. Denne kommuneplanen innfører følgende krav:

- Lukking av bekker tillates ikke av hensyn til flomfare, landskaps- og naturhensyn.
- Av hensyn til grunnvannsnivå, forurensning i grunnen og miljøkvalitet i vassdrag og bekker skal overvann fortrinnsvis gis avløp gjennom infiltrasjon i grunnen og åpne vannveier.
- I forbindelse med reguleringsplaner skal det utarbeides en VA-plan som blant annet viser hvordan overvann håndteres. Det er videre fastsatt at reguleringsplaner skal beskrive løsninger for nye bruksmessige og visuelle kvaliteter i forbindelse med overvannshåndteringen.

En helhetlig oversikt over kapasitet på kommunens VA-nettverket mangler, og ved utbygging skal behov for utvidet kapasitet vurderes i forbindelse med reguleringsplan eller rammesøknad.

8.1.7 Miljø og sikkerhet

I takt med klimaendringene og urbanisering er ras, skred, flom og andre naturlige farer blitt et stadig viktigere tema og ta opp i arealplanleggingen. Den beste måten å unngå slik fare er å planlegge for utbygging i områder som er utenfor faresoner. Der det legges opp til utbygging i utsatte områder må det tas forhåndsregler. Planbestemmelsene og retningslinjene skal utgjøre et supplement til lovverk, forskrifter, nasjonale føringer, mål og strategier. Det vises til ROS-analysen, og beskrivelsen av hensynssoner for en mer utførlig omtale av emnet.

Planen innfører en generell bestemmelse om at områder under marin grense skal vurderes og eventuelt undersøkes av geotekniker før tiltak tillates.

Radon er en gass som virker kreftfremkallende. Sikring mot radon er fastsatt i byggteknisk forskrift og er fulgt opp i planens bestemmelser.

⁴ Målpunkter er steder som er mye brukt i det daglige, og fungerer som arenaer der folk møtes. Det gjelder for eksempel sentrumsfunksjoner, forretninger, kollektivholdeplasser, utfartsområder for friluftsliv m.m. En enkel og sikker adkomst til slike områder er viktig for å oppmuntre til bruk av miljøvennlige fremkomstmidler som gange, sykkel og kollektivtransport.

Forurensset grunn kan medføre store konsekvenser for miljø, samfunn og enkeltindivider. I forbindelse med tiltak må innhentes nødvendige tillatelser regulert av miljølovverket og forurensningsforskriften.

Barn og unge er blant gruppene som er spesielt utsatt for stråling. Ved reguleringsplanlegging og søknad om tiltak skal avstand fra høyspenningsanlegg bygg for varig opphold, samt tilhørende uterom og lekeplasser, være minst 50 m.

Støy kan medføre helseplager og påvirker bo- og utemiljø negativt. Bestemmelsene følger opp regjeringens veileder T-1442 om støy i arealplanleggingen. Det fastsettes bestemmelser for både støyende virksomhet, og støyfølsom bebyggelse for å minimere støyproblematikk på lang sikt. Det åpnes for å kunne tillate støyfølsom bebyggelse i gul sone dersom avbøtende tiltak gjennomføres.

8.1.8 **Klima**

Luftforurensning i kommunen knytter seg i hovedsak til trafikk og vedfyring. Det er innarbeidet bestemmelser om luftkvalitet for å bøte på problemene.

8.2 Arealformål

Bebyggelse og anlegg

Under er kommuneplanens områder for bebyggelse og anlegg beskrevet. Nye byggeområder er nærmere beskrevet i hvert enkelt utredningsark.

Samfunnsdelen påpeker at Drangedal kommune gjennom en bevisst arealplanlegging må forsøke å legge til rette for mindre bilbruk og bilavhengighet både av miljømessige hensyn og for å være attraktiv for folk som ikke kan, eller ønsker å kjøre bil. I følge Transportøkonomisk institutt synker andelen unge mennesker som tar førerkort for bil kraftig, og i 2012 var det under 67% av ungdom mellom 18 og 24 år som hadde førerkort for bil. Til sammenlikning hadde over 80% av ungdommen i denne aldersgruppen førerkort for bil i 1990. Det er mange nyanser rundt dette, men det er ikke noen selvfølge at alle disponerer bil og førerkort for bil, og Drangedalssamfunnet må tilrettelegges for dem også.

Boliger og næringsbygg, private og offentlige servicebygg, forretninger og andre felles attraksjoner må derfor lokaliseres slik at bilavhengigheten blir mindre. Dette gjøres gjennom å samle og lokalisere viktige fellesfunksjoner og tilrettelegge for ny bebyggelse sentralt i kommunen. ATP Telemark er tydelige på at bærekraft skal skapes ved å velge areal- og transportløsninger som fremmer miljøvennlig transport, trafikkssikkerhet, god folkehelse og god samfunnsøkonomi.

8.2.1 Kommunesenter

For å følge opp nasjonale, regionale og kommunale føringer er det innført minstekrav til tetthet ved utbygging innenfor det definerte kommunesenteret (Min. 4 boenheter per daa) og sone for boligfortetting (Min. 1 boligenhet per daa). Det er det samlede arealet i reguleringsplanens avgrensning som avgjør beregningsgrunnlaget hva gjelder areal (daa).

Området anvist som kommunesenter berører i hovedsak arealformålene tjenesteyting, sentrumsformål, boligbebyggelse og næring. Det er innført retningslinjer for arealbruk innenfor kommunesenteret med vekt på å skape gode uterom og møteplasser. For et bærekraftig sentrum er det sentralt at området fremstår attraktivt for besøkende og beboere.

Tema folkehelse er en integrert del av arbeidet med kommuneplanen. Samfunnsdelen identifiserer ensomhet er et av de store samfunnsproblemene, men at planlegging av boliger, infrastruktur og ulike tjenester kan bidra til å bedre forholdene. Kommunen må legge til rette for å skape et inkluderende lokalsamfunn. Åpne, tilgjengelige møteplasser er et viktig bidrag til å skape gode miljø som forsterker fellesskapet og samholdet i lokalsamfunnet. Kommunale tiltak som kulturhus, bibliotek og fritidsklubber er gode eksempler, men kafeer og andre private tilbud betyr også mye. Regional ATP har innført bestemmelse som begrenser mulighet for å etablere kjøpesentre og forretninger utenfor definerte sentre. For å skape attraktive sentre er det viktig med tilbud som cafe og handelsvirksomheter. Denne tanken ligger til grunn for retningslinjene om områder som "inviterer til bruk", og som får forbipasserende til å stoppe opp. Retningslinjene bygger opp under strategien om videreutvikling av Prestestranda kommunesenter.

8.2.2 Boligbebyggelse

Planens bestemmelser fastsetter kvalitetskrav, krav til en variert boligsammensetning og et mindre avvik fra 4-metersregelen for bygging mot naboeiendom. Bestemmelsene utgjør noen viktige minstekrav for å sikre at byggeområders kvalitet

Det er fastsatt krav til uterom differensiert mellom:

- Kommunesenter
- Leiligheter fra og med 5 boenheter og mer
- Småhus
- Enebolig

Differensieringen er gjort for å sikre attraktive og sunne boområder samtidig som størrelse på uterom må variere mellom sentrums- og periferiområder for å sikre et hensiktsmessig utbyggingsmønster. Erfaring tilsier at for strenge krav til størrelse på minste uteoppholdsareal i sentrums- og tettstedsområder kan hindre ellers ønskelig utbygging.

Det er fastsatt et minsteandel for felles uteoppholdsareal. Bestemmelsen motvirker privatisering av by- og friluftsarealer, og legger opp til økt sosial interaksjon som er positiv for stimuli av spesielt barn og unge. Det vises for øvrig til veileder til RPR for barn og unge.

Det er fastsatt begrensninger for avstander fra boenheter til lekeplasser av ulik karakter. Barn og unges aksjonsradius varierer mye. Småbarn (0-6) har en svært begrenset radius, mens barn (6-12) og unge (13+) har en større radius som tillater større avstander til ulike aktivitetstilbud. Det er derfor viktig å tilrettelegge for nære lekeplasser i boenhetenes umiddelbare nærområde samtidig som det i nærområdet finnes flere tilbud som kan reguleres i arealplan, herunder kvartalslekeplass og ballfelt.

Viktigheten av gode uteoppholds- og lekeareal er stadfestet med en egen bestemmelse som regulerer avvik fra bestemmelsene. Bestemmelsene ligger til grunn for kommunal saksbehandling.

Boligområder fra arealdelen 2003-2014 videreføres til arealdelen 2015-2026.

Nye boligområder i kommuneplanen:

Eksisterende byggeområder for bolig videreføres. I tillegg legges opp til utbygging i ett nytt område.

- Glan ved Prestestrand

Området har tidligere vært avsatt til område for spredt boligbygging, og er nå innlemmet i området for boligfortetting rundt kommunesenteret med krav om minimum 1 boenhet per dekar.

Størrelse: 50 daa

8.2.3 Fritidsbebyggelse

Fritidsboliger er et viktig satsningsområde i kommuneplanen. Ny samfunnsdel 2015-2026 setter som mål etablering av 50 nye hytter per år. Kommuneplanens samfunnsdel legger opp til en satsning på Drangedal som en "skogbygd".

Samtidig som hyttebygging er et satsningsområde er det viktig å bevare Drangedals stedegne kvaliteter som er *grunnlaget* for kommunens attraktivitet som hyttebygd. Bruk av de ressursene kommunen har å tilby er viktig for å tilrettelegge for besøkende og opprettholdelse av landskapet. Drangedal består av et lavkollelandskap med mange brutte siktlinjer. Det er derfor mulig å tilrettelegge for spredt utbygging på en måte som er skånsom for landskapet. Det er fastsatt bestemmelser knyttet til landskapstilpasning, utforming og tomtestørrelse.

Planen viderefører gjeldende områder for fritidsboliger fra arealdelen 2003-2014. Jf. For øvrig beskrivelse av spredt fritidsbebyggelse.

Nye områder for fritidsbolig

I hovedsak ivaretas behovet for fritidsboliger innenfor kommunedelplanene for Toke og Gautefall. I innspill til kommuneplanen er foreslått enkelte områder for fritidsbebyggelse, enten som spredt utbygging eller i mindre felt. Der innspill til fritidsbolig er tatt med, er området lagt ut som spredt fritidsbolig, og derfor ikke omtalt her.

8.2.4 Områder for råstoffutvinning

Tiltak som ikke er i direkte sammenheng med landbruksdrift på gården kan ikke inngå i LNF-formål, og må derfor avsettes til råstoffutvinning.

Utbygging utløser behov for råstoffutvinning i form av pukk og stein. Flere steder i kommunen er spilt inn områder for råstoffutvinning. For råstoffutvinning, og da spesielt løsmasser (grus, pukk, sand) gjelder det å ha en lokalisering nær området som uttaket skal betjene. Det er knyttet støyproblematikk til drift, men også trafikk. Drift er i tillegg støvende og ødeleggende for landskaps- og naturhensyn. Støv er også et problem ved transport. En tommelfingerregel sier at transport over 3 mil av løsmasser heller ikke er lønnsomt. Ved siling av områder for råstoffutvinning i planen er det lagt vekt på at lokaliseringen vil ha begrenset virkning på nærmiljø, natur- og landskaphensyn. I tillegg er virkninger som følge av trafikksikkerhet og trafikkavvikling, spesielt med vekt på myke trafikanter og barn og unge, vektlagt.

Nye områder for råstoffutvinning

- Røssdalen

Størrelse: 20 daa

- Dalane

Størrelse: 50 daa

- Nordre Solberg

Størrelse: 50 daa

8.2.5 Næringsvirksomhet

Det er et behov for nye næringsarealer i kommunen som drøftet i kapittel om eksisterende plan og situasjon.

Nye næringsområder

- Straume

Nytt næringsområde på Straume har vært et viktig innspill til arealplanen. Området ligger strategisk til, i tilknytning til fylkesvegen og i retning Grenlandsregionen og Kragerø, sett fra sentrum.

Størrelse: 300 daa

8.2.6 Idrettsanlegg

Idrettsanlegg er i dag lokalisert i tilknytning til grendene og sentrum. Kommunen er i hovedsak god dekket med tradisjonelle idrettsanlegg.

Nye idrettsanlegg

- Vøllestad

Et eldre grustak er i dag brukt som privat skyteanlegg. Det er planer om å gjennomføre tiltak som tilrettelegger for bruk. Området legges inn som skytebane.

Størrelse: 4 daa.

- Fjærdingsmyrdalen

Et nytt anlegg for motorsport har vært et uttrykt behov i kommunen, og det er derfor lagt opp til et nytt område for dette i Fjærdingsmyrdalen ved Prestehefte. Området ligger i tilknytning til eksisterende skytebane.

Størrelse: 200 daa.

8.3 Landbruks-, natur- og friluftsområder (LNF)

LNF som hovedkategori utgjør det klart mest benyttede arealformålet i gjeldende plan og dette videreføres også i forslag til ny plan. Kommunen markedsfører seg som en skogbygd, og ønsker å legge til rette for utvikling også utenfor grendene. Utstrakt bruk av LNF-formålet anses å være i tråd med disse føringene.

Områder for spredt utbygging er delt inn i:

- Områder for boligbygging
- Områder for fritidsboliger

8.3.1 LNF-områder for stedbunden næring

I områder for stedbunden næring er kun bygge- og anleggsvirksomhet som har tilknytning til stedbunden næring tillatt, eksempelvis driftsbygning og våningshus. Kategorien korresponderer med plan- og bygningslovens *LNF for nødvendige tiltak for landbruk og gårdstilknyttet næringsvirksomhet basert på gårdens ressursgrunnlag*.

Bruken av formålet er et viktig grep for å legge til rette for det man normalt vil forbinde med en tradisjonell skjøtsel av landskapet.

I tillegg til landbruksbygg er det i bestemmelsene lagt opp til å tillate utvalgte enkle tiltak som fremmer allmennhetens bruk av skogområdene. Det er nevnt en rekke tiltak til hjelp for saksbehandlingen.

Områder for spredt utbygging

I LNF-områder for spredt utbygging er det åpnet for spredt utbygging uten tilknytning til stedbunden næring.

Relativt store områder er satt av til disse formålene, og det er derfor angitt lokaliseringskriterier for utbygging av nye områder og omgjøring fra fritidsbolig til bolig for å sikre andre hensyn, verdier og interesser i kommunen.

Det er laget en begrensning på antall nye bygg som kan føres opp i de ulike områdene i perioden. For næringsbygg gjelder maksbegrensningen antall gitte tillatelser for å regulere omgjøringen av landbruksbygg.

Det vil normalt være lettere å få godkjent utvidelse av eksisterende bygg enn nytt bygg. Utvidelse skal ikke skje i retning vann dersom tiltaket vil berøre 100-metersbeltet.

Det er lagt opp til å tillate omgjøring av landbruksbygg til næringsbygg. Dette er en bestemmelse ment for å tillate en ellers ønskelig utvikling av kommunen som er i takt med tid og tilhøva. Dette er også begrunnelsen for kravet om prosjektbeskrivelse. Det er lagt opp til å kunne tillate bygninger til utleiebygg eller annen småskala næringsvirksomhet på gården.

8.3.2 LNF-område for spredt boligutbygging

Innenfor området åpnes også for oppføring, ombygging og bruksendring av næringsbygg.

Til hjelp for saksbehandlingen er angitt en rekke kriterier som skal være oppfylt for at tiltaket kan tillates.

Samfunnsdelen påpeker behovet for en samordnet areal- og transportplanlegging som kan redusere antall reiser og reiseavstander. Spredt boligbygging skal derfor konsentreres langs kollektivakser og nær sentrale arbeidsplasser i, og utenfor kommunen.

Spredt boligbebyggelse er lokalisert langs dalførene og vassdragene i tilknytning til, men utenfor selve avgrensningen av grendene og sentrum.

Innspill til områder for spredt boligbygging inkludert i planen:

- Holte ved Prestestranda
- Bråten og Svenskeodden ved Bjorvann
- Sandvik ved Bjorvann
- Lia ved Bjorvann
- Nordre Solberg ved Prestestranda

Det er anslått at de nye områdene kan bygges ut med mellom en og tre boliger. Enkelte av de nye områdene er helt nye områder for spredt bebyggelse. Andre er inkludert i større områder ved en justering av eksisterende grenser.

Områder for spredt boligbygging

I arealdelen er lagt opp til følgende områder for spredt boligbebyggelse:

Benevning i plankart	Område	Antall boliger	Areal (km ²)
SB1	Bø/Tørdal	5	19,3

SB2	Bostrak	5	14,5
SB3	Tørnes	4	5,1
SB4	Kjosén	4	16,4
SB5	Voje	4	4,7
SB6	Beltet Kroken-Straume	4	19,0
SB7	Beltet Straume-Sannes	4	34,8

I tillegg ligger inne fremtidige områder for spredt bebyggelse fra gammel plan som videreføres:

(Benevning i gjeldende plan)	Område	Antall boliger	Areal (km ²)
(SB9)	Damtjern ved Nordre Henneseid	1	0,8
(SB14)	Rønningen ved Høl	1	0,06
(SB19)	Lia	1	0,01

Erfaringsmessig bygges det mellom 5 og 10 boliger i Drangedal pr år. Normalt nærmere 5 enn 10. 10 boliger pr år er langt over det behovet man har for å nå målsettingen om befolkningsvekst. Hvis vi tar utgangspunkt i 10 boliger pr år blir det totalt 110 boliger i planperioden. Fordeler man det slik ATP – Telemark legger opp til med 70% i tettsted og 30% spredt, gir dette fordelingen som vist i tabellen over.

8.3.3 Spredt fritidsbebyggelse

Kommunen ønsker å markere en satsing på Gautefall og Toke og ikke legge ut nye arealer til spredt utbygging for fritidsbolig. Det er noen eksisterende områder for spredt fritidsbebyggelse, disse videreføres.

8.4 Hensynssoner

Hensynssoner anviser hensyn og restriksjoner som har betydning for arealbruken i et område. Hensynssonene er tilknyttet retningslinjer og bestemmelser.

For å gjøre kartet så lesbart som mulig er bruken av hensynssoner ved naturfarer (flom, ras, skred etc.) avgrenset til:

- Nye byggeområder i kommuneplanen 2015-2026
- Fremtidige byggeområder fra kommuneplanen 2003-2014 som er videreført i planen 2015-2026

Eksisterende byggeområder, områder for spredt utbygging og LNF-områder er ikke tilknyttet hensynssoner for naturfarer. Ved dispensasjoner eller revisjoner av planen som medfører tiltak i slike områder må gjennomføres ROS-analyse.

8.4.1 Støysone

Sonen er angitt i områder rundt støyende arealbruk. Planlegging innenfor sonen skal følge retningslinjene i regjeringens veileder for støy i arealplanlegging T-1442.

8.4.2 Flom

Flomveier i fremtidige- og nye byggeområder er markert i plankartet. Det er lagt inn et 20 meter bredt belte der det stilles krav om ROS-analyse i forbindelse med videre planlegging.

Bekkelukking tillates ikke. Dette er for å sikre bekkens evne til naturlig fordrøyning og flomveg.

8.4.3 Dambrudd

Det er angitt hensynssoner for dambruddsfare fra dam Kleppsvatn og dam Fikkjestøl.

8.4.4 Faresone – Skytebane

Det er lagt hensynssone rundt skytebaner for videre saksbehandling og planlegging.

8.4.5 Høyspent

For høyspentledninger over 132 KW er ledninger vist som hensynssone i plankartet. Planlegging innenfor disse områdene må ta hensyn til retningslinjer for stråling i arealplanleggingen.

8.4.6 Bevaring naturmiljø

Ved planlegging i området skal tas spesielt hensyn til bevaring av naturmiljøet. Eksisterende soner videreføres fra arealplanen 2003-2014. Båndlegging etter naturvern-/naturmangfoldloven Hensynssonen anviser at området er båndlagt for utvikling etter annet lovverk.

8.4.7 Båndlegging for regulering

Skytebanen i Sagdalen legges inn som idrettsanlegg, og det settes krav om at dette anlegget reguleres innen fire år etter vedtak av kommuneplan. Skytebanen er i gjeldende plan ikke vist som idrettsområde, men som landbruks-, natur- og friluftsområde (LNF). Det kan være konflikt med naturkvaliteter innen våtmarksområdet i Våglandskilen – Fetane. Dette må utredes før arealbruken eventuelt kan endres til skytebane.

8.5 Oversikt over arealformål og hensynssoner

Arealformål	BETEGNELSE I KART	STØRRELSE (daa)
Nr. 1 Bebyggelse og anlegg		
Boligbebyggelse	B	2 006
Fritidsbebyggelse	H	2 400
Sentrumsformål		105
Forretninger		62
Tjenesteyting		205
Råstoffutvinning		65
Næringsvirksomhet	N	1 949
Idrettsanlegg		417
Andre nærmere angitte byggeformål		51
Nr. 3 Grønnstruktur		
Friområde		605
Nr. 5 Landbruk-, natur- og friluftformål, samt reindrift		
LNF	LNF	928 269
LNF spredt boligbebyggelse	SB	14 746
LNF spredt fritidsbebyggelse	SF	26 720
Nr. 6 Bruk og vern av sjø og vassdrag, m. th.strandsone		
Hensynssoner		
<i>Støysone - Andre støysoner</i>	H290	4 209
<i>Faresone - Flom</i>	H320	
<i>Faresone - Skytebane</i>	H360	12
<i>Bevaring naturmiljø</i>	H560	111 199
<i>Båndlegging etter naturvern-/naturmangfoldloven</i>	H720	19 879
<i>Drikkevann</i>	H110	
<i>Høyspent</i>	H370	
<i>Grunnvann</i>	H120	
<i>Byggeforbud rundt veg og bane</i>	H130	
<i>Båndlegging etter lov om kulturminner</i>	H730	
<i>Båndlegging for regulering etter PBL</i>	H710	

Figur 7: Oversikt over arealformål og hensynssoner i ny plan

9. KONSEKVENsutREDNING

I følge forskrift om konsekvensutredninger skal planer med vesentlige virkninger for miljø eller samfunn utredes for konsekvenser for miljø og samfunn. Kommuneplaner som foreslår nye områder for utbygging skal alltid utredes.

Dette kapitlet utgjør konsekvensutredning av planens samlede virkninger for miljø og samfunn. I tillegg er i dette kapitlet konsekvensutredningen for de enkelte innspill til planen oppsummert.

Ettersom det KU for området for spredt utbygging har kommet til i ettertid er dette gjort i egen prosess. Metodikken er langt på vei den samme.

9.1 Metode

9.1.1 Fremgangsmåte

Konsekvens for de ulike temaene vurderes på en fem-delt skala, og er basert på regjeringens veileder for konsekvensutredninger (T-1491) og Statens Vegvesens veileder for konsekvensutredninger av 2014.

Den fem-delte skalaen av forslaget virkninger er som følger:

- Stor positiv virkning
- Positiv virkning
- Ingen virkning (Samlet hverken positiv eller negativ virkning)
- Negativ virkning
- Stor negativ virkning

9.1.2 Data

KU-notatene baserer seg på kartlegging og andre data hentet fra de nasjonale databasene:

www.naturbase.no
www.skrednett.no
www.kulturminnesok.no
www.skogoglandskap.no

I tillegg er benyttet informasjon fra kommunens kartsider, informasjon fra kommunens administrasjon, bakgrunnsinformasjon fra eksisterende kommunale planer, og kommunalt viltkart.

I konsekvensutredningen er følgende kriterier for miljø og samfunn vurdert. Hvert innspill består av en vurdering av:

Miljøaspekter:

• Støy og forurensning

Hvorvidt tiltaket vil medføre støy og forurensning på eksisterende byggeområder, natur evt. nye beboere som flytter til området i forbindelse med tiltaket. Støy og forurensning fra trafikk er inkludert her.

• Vann og avløp

Kapasitet på vann- og avløpsnett, og behov for tiltak og utredning på detaljnivå.

- **Landskap**

Vurderingen tar utgangspunkt i NIJOS kartlegging av landskapsregioner (Puschmann 2005). Drangedal hører inn under Landskapsregion 05: *Skog- og heibygdene på Sørlandet*. Vesentlige avvik og særegenheter ved landskapet er beskrevet og vurdert i forhold til generelle trekk ved landskapsregionen.

- **Landbruk/skogbruk**

En vurdering av landbruksjord og drift. Elementer som bonitet og terreng er vurdert.

- **Klima**

Virkningene på klima handler på kommuneplannivå hovedsakelig og lokalisering. Avstand til sentrum og Grenland, evt nærhet til arealer som skal betjenes av tiltaket er vurdert.

- **Friluftsliv/friområder**

En gjennomgang av registreringer av friluftsliv i området. Virkning på 100- og 50- metersbelte langs vassdrag inngår i vurderingen.

- **Naturmiljøet**

En gjennomgang av de nasjonale databasene med oversikt over registreringer av naturverdier.

- **Vilt**

Vurderingen tar utgangspunkt i kommunens viltkart. Barrierer i trekkruiter eller berøring av viktige viltområder vurderes.

Samfunnsaspekter

- **Kommunal økonomi**

En overordnet vurdering av tiltakets virkning på kommunens økonomi i et langsiktig perspektiv (20-50 år). Temaet er vurdert i forhold til kommunens lovpålagte tjenester.

- **Steds- og kommuneutvikling**

En vurdering av tiltakets virkning i forhold til kommunens overordnede mål om styrking av grensene og sentrum.

- **Barn og unge**

En vurdering av tiltakets virkning på områder av viktighet for barn og unge. Barriereeffekter og virkning på spesielt viktige områder som skoler, idrettsanlegg m.m.

- **Trafikksikkerhet og trafikkavvikling**

En vurdering av tiltakets virkninger på trafikkbildet og trafikkavvikling herunder myke trafikanter.

- **Kulturmiljø og kulturminner**

En gjennomgang av kulturminnesøk for å sjekke områder mot registrerte kulturminner.

- **Attraktivitet**

Nærings- og boligområder vurderes for sin attraktivitet for bedrifter og beboere.

9.2 Utredning av de enkelte innspill

I forbindelse med denne revideringen av kommuneplanen er det kun nye forslag til arealendringer som utredes. Fremtidige byggeområder (bolig, fritidsbolig og næring) i gjeldene plan (2003-2014) utredes ikke på nytt denne gang.

For hvert innspill er det laget et eget utredningsark som følger som vedlegg til denne planen.

Samlet vurdering og anbefaling

Kriteriene over ligger til grunn for den samlede vurderingen av innspillet.

Anbefaling	
	Grønn farge betyr at innspillet anbefales tatt inn i planen
	Gul farge betyr at innspillet bør justeres for å tas inn i planen
	Rød farge betyr at innspillet ikke tas inn i planen

KU-MATRISSE

Nr.	Part	Sted	ANBEFALING
1	Olav Vraalstad/Bjorvann Brygge	45/15 Bostrak 45/1 Bostrak	Eiendommen Oddeknatten (45/1) legges ut til boligområde. Eiendommen Vasane (45/15) forblir LNF- område.
2	Trond Rinde	29/1 Prestranda (utenfor tettsted)	Tas med i kommuneplanen. Vesternes anbefales ikke lagt ut som fritidsbolig
3	Kent Rune Tveit og Tyke Tveit	11/1 Tørdal Kjosen	Hyttebygging på Nesa er i konflikt med nasjonale føringer for 100-metersbeltet, og fører med seg negative virkninger spesielt for landskap. Hytter på Nesa anbefales ikke. Område i Halferdalen videreføres som område for spredt boligbygging
4	Egil Solberg og Kjell Solberg	32/3 Prestranda (utenfor tettsted)	Tas med i kommuneplanen
5	Atle Øverdal Bucher	32/6	Tas med i

		<i>Pretestranda (sone for boligfortetting)</i>	<i>kommuneplanen.</i>
6	<i>Arve Øystein Naas</i>	<i>6/1</i>	<i>Område for råstoffutvinning anbefales</i> <i>Byggeområde differensieres mellom område for bolig og fritidsbolig.</i>
7	<i>Holte gård</i>	<i>Pretestranda (utenfor tettsted)</i>	<i>Området legges inn i kommuneplanen med hensynssone landbruk.</i>
8	<i>Olav Håvard Straume</i>	<i>27/1 Straume</i>	<i>Tas med i kommuneplanen</i>
9	<i>Thomas Lia</i>	<i>55/5/12 Tørdal</i>	<i>Området inkluderes i arealer avsatt til spredt boligbygging.</i>
10	<i>Per Halvor Ettestad</i>	<i>40/3 Ettestad ved Bostrak</i>	<i>Områder utenfor 50/100-metersbeltet tas med i kommuneplanen.</i>
11	<i>Hilde Furnes</i>	<i>33/5 Pretestranda</i>	<i>Tas med i kommuneplanen</i>
12	<i>Thor Wraa</i>	<i>13/1 Solbakken Nordre Kjosen/Pretestranda</i>	<i>Fritidsbolig i 100-metersbeltet anbefales ikke.</i> <i>For øvrig tas innspillet med i kommuneplanen.</i>
13	<i>Kristian Bronken</i>	<i>Skytebane i Sagdalen</i>	<i>Tas ikke med i kommuneplanen pga mulig konflikt med naturvern hensyn.</i>
14	<i>Thomas Grøgård</i>	<i>Sandvik</i>	<i>Tas med i kommuneplanen</i>
15	<i>Drangedal kommune</i>	<i>Område for motorcross – ved skytebanen</i>	<i>Tas med i kommuneplanen</i>
16	<i>Drangedal kommune</i>	<i>Veg Tørdal – Nissedal</i>	<i>Tiltaket kan behandles etter skogloven.</i>
17	<i>Drangedal kommune</i>	<i>Brødsjø- Tangen</i>	<i>Tas med i kommuneplanen</i>
18	<i>Åse Vøllestad</i>	<i>Vøllestad</i>	<i>Tas med i kommuneplanen</i>

9.3 Samlet konsekvensvurdering

Overordnede føringer og kommunale planer

9.3.1 Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2011

Innspill som medfører nedbygging av landbruksjord og 100-metersbeltet langs vassdrag er ikke tatt med i kommuneplanen. Sentrum er prioritert for lokalisering av handel, tjenester og service. Det legges opp til fortetting i sentrum. Det er utarbeidet egen strategi for gående og syklende i planens bestemmelser. Klimaspørsmålet er innarbeidet i arealplanen.

Det er i kommuneplanen lagt opp til å fremme gange og sykkel som transportform. Det er lagt opp til et differensiert bosettingsmønster for å øke attraktiviteten for bosetting.

9.3.2 EUs vanndirektiv

Planen innfører bestemmelser for å bedre vannkvalitet i vassdrag og grunnvann.

9.3.3 Rikspolitisk bestemmelse om kjøpesentre (2008)

Ikke relevant ved denne rulleringen. Det er ikke kommet inn innspill om handelsetableringer.

9.3.4 Rikspolitiske retningslinjer for barn og unge (1989)

Det er fastsatt funksjonskrav til barn og unges uteoppholdsarealer. Alle innspill til planen er vurdert med hensyn på barn og unge.

9.3.5 Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag (1994)

Gautefallelva og Rørholtfjorden er vernede vassdrag. Ingen nye innspill til byggeområder berører vernegrensen.

9.3.6 Regional plan for samordna areal og transport for Telemark 2015-25 (ATP-T)

Kommuneplanen anviser sentrums- og tettstedsavgrensning i henhold til regional plan, og gir bestemmelser for fortetting innenfor sentrum.

Det er fastsatt at 70% av boligeetableringen skal skje innenfor definerte soner for fortetting. For å følge opp de overordnede føringene i planen om bærekraftig arealbruk er det fastsatt bestemmelser om maksimumsavstand til skolebuss for ny utbygging i områder for spredt boligbygging, samt maksimumsantall for nye boliger i de ulike områdene for spredt boligutbygging.

9.3.7 Regional plan for nyskaping og næringsutvikling 2011

Ikke relevant ved denne rulleringen.

9.3.8 Kommunedelplaner for Gautefall og Toke

Kommuneplanens arealformål og bestemmelser for spredt boligbebyggelse og næringsområder gjelder foran kommunedelplan for Toke.

9.3.9 Reguleringsplaner

Det er foretatt en gjennomgang av gjeldende reguleringsplaner. Det er gjort en utvelgning av planer som fortsatt skal gjelde.

Kommuneplanens bestemmelser for uteoppholdsareal gjelder foran vedtatte reguleringsplaner.

Miljø og samfunn

9.3.10 Støy og forurensing

Kommuneplanen fastsetter hensynssoner og bestemmelser i tråd med overordnede retningslinjer om støy i arealplanleggingen. Det overordnede utbyggingsmønsteret minimerer eksponering og belastning som følge av støy og forurensing.

9.3.11 Vann og avløp

Det er ikke gjort en overordnet analyse av nye innspills virkninger på kommunens VA-nett. Dette er overlatt til videre planlegging. Kommuneplanen fastsetter bestemmelser for tilknytning til offentlig nett samt rekkefølgebestemmelser for vann og avløp ved utbygging.

9.3.12 Landskap

Generelt vil nye innspill om utbygging foregå i daldragene langs vassdragene i kommunen. Fjernvirkninger vil være knyttet til landskapsrommene langs vassdragene. Småkollelandskapet i landskapsregionen vil være med å begrense fjernvirkningene.

Planen inneholder bestemmelser og retningslinjer for landskapsvirkninger i planleggingen.

9.3.13 Landbruk

Nye byggeområder legger ikke beslag på dyrka mark.

Nye innspill inkludert i kommuneplanen vil berøre på ca. 800 daa skog med middels, høy eller særs høy bonitet.

9.3.14 Klima

Det legges fortsatt opp til spredt bebyggelse i kommunen. Dette har negative klimavirkninger.

9.3.15 Friluftsliv/friområder

Viktige områder for friluftsliv er vist med hensynssone i planen. I tråd med overordnede føringer er mulighetene for friluftsliv prioritert fremfor bygging i 100- og 50-metersbeltet langs vassdrag.

9.3.16 **Naturmiljø**

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal framgå av beslutninger som berører naturmangfold, jf. naturmangfoldloven § 7. Det bør også synliggjøres hvordan saken påvirker muligheten for å nå forvaltningsmålene for naturtyper og arter i naturmangfoldloven §§ 4 og 5 der det er aktuelt.

Kunnskapsgrunnlaget er basert på nasjonale kartdatabaser for naturmangfold samt kommunens viltkartlegging. Alle innspill til byggeområder er vurdert mot nasjonale kartdatabaser og kommunens kartlegging av viltforekomster. Naturbase er sjekket og det er kontrollert at ingen områder avsatt for utbygging er i konflikt med viktige naturtyper, det gjelder også områder for spredt utbygging i LNF.

9.3.17 **Vilt**

Planforslaget medfører at enkelte områder og trekkruter hovedsaklig for rådyr, berøres gjennom f.eks. støy og økt menneskelig tilstedeværelse i nærområdet. Ingen områder eller trekkruter berøres direkte.

9.3.18 **Kommunal økonomi**

Fortsatt tilrettelegging for spredt utbygging vil over tid gi en vesentlig belastning på kommunal økonomi.

9.3.19 **Steds- og kommuneutvikling**

Planforslaget legger opp til en satsning på sentrum som arena for stedsutvikling og målpunkter. Innspill til nye idrettsanlegg og aktivitetstilbud er tatt med i planen. Tilrettelegging for spredt utbygging bygger opp under videre utvikling av grendene.

9.3.20 **Barn og unge**

Se punkt om RPR barn og unge (1989).

9.3.21 **Trafikksikkerhet og trafikkavvikling**

Kommuneplanen innfører bestemmelser som følger opp vegvesenets handbøker for trafikk- og vegplanlegging N-100 og N-200.

9.3.22 **Kulturmiljø og kulturminner**

Kulturminner og kulturmiljøer berøres ikke av utbygging foreslått i planen.

9.3.23 **Attraktivitet**

Det er innført retningslinjer for arealbruk innenfor kommunesenteret med vekt på å skape gode uterom og møteplasser. Samtidig er innspill til spredte boligområder tatt inn i kommuneplanen.

10. RISIKO OG SÅRBARHET

10.1 Introduksjon

En sentral del av planarbeidet har bestått i å utforme en oppdatert ROS-analyse som supplerer den overordnede ROS-analysen fra 2012. Behovet for en slik analyse er identifisert i planprogram beskrevet over. Det er i forbindelse med arbeidet med kommuneplanens arealdel fokusert på å identifisere mulige naturfarer som må hensyntas i planleggingen og utviklingen av kommunen.

Funnene i ROS-analysen ligger til grunn for utformingen av kommuneplanen i form av kart med arealformål, hensynssoner og bestemmelser slik som beskrevet i kapitlene over.

ROS-analyse av alle innspill til planarbeidet er gitt som vedlegg. Fremgangsmåten og sammendrag av analysene er presentert under.

10.2 Metode

ROS-analysen er utformet med utgangspunkt i Direktoratet for samfunnssikkerhet- og beredskaps veileder for samfunnssikkerhet i arealplanlegging (2011), og tilpasset i henhold til NVE-veileder "Flaum og skredfare i arealplanar" (2011. Revidert (2014)).

Overordnet Risiko- og sårbarhetsanalyse Drangedal kommune 2011 (rev. 2012) ligger til grunn for arbeidet. Analysens omfang er tilpasset kommuneplanens innhold og kompleksitet i henhold til NVE sin veileder samtidig som den tilfredsstiller krav om risiko- og sårbarhetsanalyse gitt i Plan- og bygningslovens § 4-3. I hovedtrekk vil det si at analysen identifiserer områder som potensielt er utsatt for fare i form av aktsomhetskart, og videre nedfelles i arealkartet i form av hensynssoner og bestemmelser.

Analysen baserer seg på eksisterende kunnskap og tar utgangspunkt i de nasjonale databasene www.skrednett.no og NVE-atlas utgitt av Norges vassdrag- og energidirektorat. På skrednett finnes tre ulike aktsomhetskart:

- Aktsomhetskart for steinsprang
- Aktsomhetskart for snøskred
- Aktsomhetskart for jord og flomskred

I tillegg er det i forbindelse med NVEs nasjonale kartlegging utarbeidet kart over marin grense, og løsmassekart fra NGU som legges til grunn for arbeidet med ROS.

10.3 Evaluering av potensiell risiko

Hensikten med ROS-analysen er å avdekke om planen vil medføre endringer av risiko for mennesker eller omgivelser, og hvorvidt disse endringene er akseptable eller ikke. Analysen er gjennomført med egen sjekkliste basert på rundskriv fra DSB (2011) i følgende trinn:

1. Identifikasjon av farer og uønskede hendelser
2. Analyse av uønskede hendelser
3. Risikoreduserende tiltak

Risiko utgjør produktet av sannsynligheten for, og konsekvensen av at en hendelse oppstår.

Vurdering av sannsynlighet for uønskede hendelser er inndelt i følgende kategorier:

- **Lite sannsynlig** – hendelsen er ikke kjent fra tilsvarende situasjoner/forhold, men det er en teoretisk sjanse for at den kan inntreffe
- **Mindre sannsynlig** – kan skje (ikke usannsynlig)
- **Sannsynlig** – kan skje av og til; periodisk hendelse
- **Svært sannsynlig** – kan skje regelmessig; forholdet er kontinuerlig til stede

Vurdering av konsekvenser av uønskede hendelser er inndelt i følgende kategorier:

- **Ubetydelig** – ingen person- eller miljøskader
- **Mindre alvorlig** – få og små skader
- **Alvorlig** – alvorlige miljø/personskader
- **Svært alvorlig** – en eller flere døde/ødeleggende miljøskader

Oversikt over fargekoder og tallkoder som brukes i analysen. Tallene i rutene angir summen av sannsynlighet og konsekvens (sannsynlighet + konsekvens):

Konsekvens \ Sannsynlighet	Ubetydelig	Mindre alvorlig	Alvorlig	Svært alvorlig
Svært sannsynlig				
Sannsynlig				
Mindre sannsynlig				
Lite sannsynlig				

Risiko	
	Grønt felt indikerer akseptabel risiko.
	Gult felt indikerer risiko som bør vurderes med hensyn til tiltak som reduserer risiko.
	Rødt felt indikerer uakseptabel risiko. Tiltak må iverksettes for å redusere denne ned til gul eller grønn.

ROS-analysen består i å identifisere og vurdere mulige faretyper som kommunen er utsatt for, og som ikke er ivaretatt i overordnet ROS jf. introduksjon. Farene ligger til grunn for plankart og bestemmelser.

10.3.1 Vurderte områder

Områder som er vurdert i forbindelse med denne rulleringen er:

- Fremtidige byggeområder og områder for spredt bebyggelse som har ligget inne i arealdelen 2003-2014
- Innspill til nye byggeområder og spredt bebyggelse i LNF.

10.3.2 Flom

NVE har kartlagt flomutsatte områder i Telemark. Drangedal er ikke med i denne registreringen. Planen støtter seg derfor på observasjon fra tidligere flom, lokalkunnskap og kartanalyse.

Det er i tatt utgangspunkt i NGU og NVEs nasjonale kartdatabaser. Det er identifisert vassdrag og bekke­drag, og gjort en skjønnsmessig vurdering av fare ut ifra topografi- og løsmassekart.

Nasjonal kartlegging er supplert med lokalkunnskap der dette har vært tilgjengelig.

10.3.3 Skred

Snøskred, steinsprang, jordskred, flomskred og sørpeskred tilknyttet bratt terreng

For disse skredtypene finnes det på www.skrednett.no aktsomhetskart. Aktsomhetsskartene brukes for identifisering av potensiell fare for disse skredtypene.

Det finns ikke egne aktsomhetskart for sørpeskred, men på generelt grunnlag regner NVE med at sørpeskred normalt følger de same banene som flomskred. Dette er derfor også grunnlag for hensynssonene i kommuneplanens arealdel.

Fjellskred og skredgenererte flodbølger

Det er vurdert fare på bakgrunn av foreliggende rapport om dambrudd i Drangedal (Drangedal E-verk/Norconsult 2011).

Kvikkleireskred

I alle område med havavsetninger kan det danne seg kvikkleire. For kommuner som Drangedal med marin leire er det derfor nødvendig å vurdere kvikkleireskredfaren nærmere.

Generelt kan nevnes at for utbygging i områder der terrenget er brattere enn 1:20 og en høydeforskjell på 10 meter vil det være fare for skred med utbredelse 15 ganger høydeforskjellen.

10.4 Risikomatrise

Under følger en matrise som oppsummerer analysen for den samlede kommuneplanen. Kun risiko i rød og gul sone er angitt og beskrevet. For hendelser i grønn sone vises til de enkelte utredningsark.

OPPSUMMERING AV ROS:

Hendelse	Beskrivelse	Tiltak
1 Kvikkleireskred	De fleste innspill til nye byggeområder ligger i områder under marin grense. Dette gjelder også eksisterende byggeområder.	Det nedfelles krav i planens bestemmelser til geotekniske undersøkelser ved planlegging og byggesaker i områder under marin grense.
2 Flom og flomskred	Bekke­drag og vassdrag vil	Det nedfelles krav i planen

	i årene fremover få høyere flomføring. I tillegg kan flom påvirke løsmasser og medvirke til erosjon.	som følger opp nasjonale retningslinjer for planlegging i flom- og skredutsatte områder (NVE).
3 Andre typer skred	Enkelte byggeområder er berørt av aktsomhetskart fra NVE for ulike skredtyper.	Det nedfelles krav i planen som følger opp nasjonale retningslinjer for planlegging i flom- og skredutsatte områder

Figur 8: Oppsummering av ROS kommuneplannivå

10.5 Drøfting

ROS-analysen synliggjør behovet for ytterligere undersøkelser og tiltak på mer detaljert nivå.

Kommuneplanens krav til geoteknisk undersøkelse slår inn for de fleste nye byggeområder, og vil også få virkning på fremtidige byggeområder fra arealplanen 2003-2014.

På bakgrunn av ROS-analysen er følgende regelverk innarbeidet i kommuneplanen.

10.5.1 Flom

Reguleringsplaner og tiltak etter plan- og bygningsloven § 20-1 som berører hensynssone for flom skal planlegges og utformes slik at tilstrekkelig sikkerhet oppnås. Behov for risikoreduserende tiltak skal alltid vurderes. For reguleringsplaner innenfor disse områdene skal det gjennomføres en egen ROS-analyse.

Flomveier vist på plankartet skal ikke bygges igjen. Bekkelukking tillates ikke.

Overvann har i forbindelse med utbygging og urbanisering normalt vært ledet i ledningsnett til resipient. Dette har negative konsekvenser for grunnvann, vannføring i naturlige bekkedrag og kommunal økonomi. Med ny kommuneplan legges opp til i større grad å bruke lokal overvannshåndtering som er mer skånsom for miljø, begrenser belastning på ledningsnett og ofte fungerer som et attraktivt element i landskapet.

Hensynet til både flom og erosjon tilsier at det bør merkes fareområde i et 20-metersbelte på hver side av bekker, oppad begrenset til 8 meters høyde, og tilsvarende 50-100 meters belte for elver for å ta høyde for fare.

Ved planlegging og byggetiltak innenfor hensynssonen for flom skal sikkerhetsnivået for nye bygninger legges tilsvarende høyder for Dambruddsbølgeberegninger.

10.5.2 Marin grense og skred

Generelt

I områder som er under marin grense, og kan ha marine avsetninger må eventuell forekomst av kvikkleire og rasfare vurderes av geotekniker, jf. NVEs retningslinje nr. 1/2008. Dersom undersøkelsene viser at det er behov for sikringstiltak, må disse være gjennomført før byggingen kan starte opp. Dette nedfelles i planens bestemmelser.

Kvikkleiresoner

Ved planlegging og byggetiltak innenfor kvikkleiresoner, vist i NGI-rapport 20001008-20, eller i områder under marin grense må det foretas supplerende geotekniske undersøkelser for å vurdere lokalitet og områdestabilitet, både i byggefasen og permanent.

11. AVSLUTTENDE DRØFTING

Ny kommuneplan tar utgangspunkt i overordnede føringer om samordnet areal- og transportplanlegging. Det er lagt opp til et differensiert bosettingsmønster som skal fremme attraktive bomiljø.

Fra gammel plan ligger inne store områder for utbygging av bolig og fritidsbolig. Næringsområder har ikke hatt en tilsvarende arealreserve. I tillegg til å videreføre eksisterende og fremtidige byggeområder fra gammel plan, legges inn et nytt byggeområde på Glan ved Prestestranda. Nytt næringsområde på Straume er også en viktig arealendring.

Fra gammel plan er lagt opp til spredt utbygging utenfor sentrum og grendene langs eksisterende transportårer. Dette bygges i ny plan videre på dette mønsteret. Det er innført nye lokaliseringskriterier for spredt bebyggelse samtidig som områdene utvides geografisk. Dette tillater en fleksibel, men ansvarlig og forutsigbar forvaltning av kommunens arealer.

Planens bestemmelser har gjennomgått en grundig revisjon siden gammel plan. I tillegg til lokaliseringskriterier for spredt bebyggelse er det blant annet innført en ny sentrumssone med egne bestemmelser for tetthet og funksjonskrav.

Ved å videreføre relativt store område for utbygging, og samtidig å innføre nye lokaliseringskriterier skal ny kommuneplan utgjøre et fleksibelt og robust dokument som legger til rette for utvikling i henhold til kommunens mål om vekst, samtidig som saksbehandlingen lettes gjennom nye, realitetsorienterte retningslinjer.

12. REFERANSER/KILDER

12.1 Dokumenter

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB). 2011. Veileder for samfunnssikkerhet i arealplanlegging.

Drangedal E-verk/Norconsult. 2011. Vurdering av følgeskader ved brudd i dam Kleppsvatn og dam Fikkjestøl.

Drangedal kommune. 2003. Kommuneplanens arealdel 2003-2014

Drangedal kommune. 2006. Kommunedelplan Gautefall

Drangedal kommune. 2007. Kommuneplanens samfunnsdel. 2007-2020

Drangedal kommune 2010. Kommunedelplan Toke.

Drangedal kommune. 2011 (rev. 2012). Overordnet Risiko og Sårbarhetsanalyse Drangedal kommune.

Drangedal kommune. 2012. Boligsosial handlingsplan Drangedal kommune perioden 2012-2020

Drangedal kommune. 2012. Energi- og klimaplan Drangedal kommune

Drangedal kommune. 2012. Kommunal planstrategi.

Drangedal kommune. 2012. Overordnet ROS-analyse.

Drangedal kommune. Viltkartlegging.

Drangedal kommune. 2014. Planprogram for revisjon av kommuneplanens areal- og samfunnsdel 2015-2026.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE). 2011. Flaum og skredfare i arealplanar. Revidert 2014.

Puschmann, O. 2005. Nasjonalt referansesystem for landskap - Beskrivelse av Norges 45 landskapsregioner. NIJOS rapporter 10/05: 204 s.

Regjeringen. 1994. Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag

Regjeringen. 1995. Rikspolitiske retningslinjer for barn og unge

Regjeringen. 2005. Veileder T-1442 om støy i arealplanleggingen

Regjeringen. 2008. Vanndirektivet

Regjeringen. 2008. Rikspolitisk bestemmelse om kjøpesentre

Regjeringen. 2009. Statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging i kommunene

Regjeringen. 2011. Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging.

Regjeringen. 2012. Veileder T-1491 Kommuneplanens arealdel.

Regjeringen. 2014. Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging fastsatt ved kgl. res. av 26.09 2014.

Statens Vegvesen. 2014. Håndbok V712. Konsekvensanalyser.

Telemark fylkeskommune. 2011. Regional plan for nyskaping og næringsutvikling.

Telemark fylkeskommune. 2012. Bærekraftige Telemark - Regional planstrategi 2012-2016.

Telemark fylkeskommune. 2014. Regional plan for samordna areal og transport for Telemark 2015-25 (ATP-T).

12.2 Nettbaserte kilder

Statistisk sentralbyrå. www.SSB.no

Norges geologiske undersøkelser. www.ngu.no

Norges vassdrags- og energidirektorat. www.nve.no

Artskart. <http://artskart.artsdatabanken.no/>

Miljødirektoratet. <http://naturbase.no>

Miljøstatus. www.Miljøstatus.no

12.3 Lovverk

Plan- og bygningsloven. 2008

Naturmangfoldloven. 2009.

13. VEDLEGG

KU og ROS av innspill til kommuneplanen:

Nr.	Part
1	<i>Olav Vraalstad/Bjorvann Brygge</i>
2	<i>Trond Rinde</i>
3	<i>Kent Rune Tveit og Tyke Tveit</i>
4	<i>Egil Solberg og Kjell Solberg</i>
5	<i>Atle Øverdal Bucher</i>
6	<i>Arve Øystein Naas</i>
7	<i>Holte gård</i>
8	<i>Olav Håvard Straume</i>
9	<i>Thomas Lia</i>
10	<i>Per Halvor Ettestad</i>
11	<i>Hilde Furnes</i>
12	<i>Thor Wraa</i>
13	<i>Kristian Bronken</i>
14	<i>Thomas Grøgård</i>
15	<i>Drangedal kommune</i>
16	<i>Drangedal kommune</i>
17	<i>Drangedal kommune</i>
18	<i>Åse Vøllestad</i>